บทที่ ๕

กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อความขบขันในองค์ประกอบปริจเฉททอล์คโชว์ของทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์

ในบทที่ ๓ และบทที่ ๔ ผู้วิจัยได้กล่าวไปแล้วว่า ปริจเฉททอล์คโชว์ของทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์ ประกอบด้วยองค์ประกอบหลายส่วน มีการเรียบเรียงอย่างเป็นระบบระเบียบ เนื้อหาในทอล์คโชว์ของทินวัฒน์ประกอบด้วยเรื่องราวเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต การทำงาน หลักปรัชญา ข้อคิดต่าง ๆในการทำงาน คติสอนใจ ตลอดจนเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันในปัจจุบันและอนาคตซึ่งเป็นสิ่งที่ให้สาระแก่ผู้ฟัง นอกจากนี้ ทินวัฒน์ยังได้แทรกความขบขันในระหว่างที่นำเสนอเนื้อหาสาระนั้นอีกด้วย

การสร้างความขบขันนับได้ว่ามีความสำคัญสำหรับทอล์คโชว์ เพราะผู้ฟังส่วนใหญ่มักคาดหวังว่า เมื่อเข้าไปฟังการพูดทอล์คโชว์แล้ว จะได้รับฟังเรื่องตลกขบขันที่ช่วยสร้างเสียงหัวเราะนอกเหนือไปจากเนื้อหาสาระที่ผู้พูดมุ่งเสนอ ทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์ (ม.ป.ป. : ๑๒๘) ได้กล่าวถึงอารมณ์ขันในทอล์คโชว์ไว้ว่า

> การสร้างอารมณ์ขัน (Sense of Humour) เป็นศิลปะที่สำคัญอย่างหนึ่งของนักพูด อาจทำให้คนแปลกหน้ากลายเป็นกันเอง คนชังกลายเป็นคนชอบ ความตึงเครียดกลายเป็นผ่อนคลาย และอย่างน้อยที่สุดทำให้ผู้ฟังไม่ง่วงและไม่เบื่อที่จะฟัง แต่มิใช่ว่าผู้พูดจะนำเรื่องที่ตลก หรือนิทานขำขันชวนหัวมาเล่าให้ฟังล้วน ๆ หากต้องพูดเป็นเรื่องเป็นราว มีเนื้อหาสาระ แทรกอารมณ์ขันลงไปพอสมควร ไม่นอกเรื่อง ไม่หยาบโลน และไม่มากจนกลายเป็นจำอวดหรือละครย่อย

ทินวัฒน์เห็นว่า ทอล์คโชว์ไม่ใช่การเล่าเรื่องตลก แต่เป็นการพูดที่มีเนื้อหาสาระ อย่างไรก็ตาม อารมณ์ขันเป็นสิ่งที่ควรมีแทรกอยู่ในทอล์คโชว์ จากการศึกษาปริจเฉททอล์คโชว์ของทินวัฒน์ ผู้วิจัยพบว่า กลวิธีการสร้างความขบขันที่ปรากฏในองค์ประกอบปริจเฉททอล์คโชว์ของทินวัฒน์มีหลายกลวิธี เช่น การเล่าเรื่องตลก การล้อเลียนเสียดสี รวมทั้งการใช้ภาษาเพื่อความขบขันด้วย แต่เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยที่มุ่งศึกษาทางด้านภาษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษาเฉพาะกลวิธีการสร้างความขบขันจากการใช้ภาษาเท่านั้น และก่อนที่ผู้วิจัยจะพิจารณากลวิธีการใช้ภาษาเพื่อความขบขันในองค์ประกอบปริจเฉททอล์คโชว์ของทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงงานวิจัยที่ศึกษาภาษากับความขบขันเป็นอันดับแรก

๕.๑ งานวิจัยที่ศึกษาภาษากับความขบขัน

งานวิจัยที่ศึกษาภาษากับความขบขันมีดังต่อไปนี้

ในบทความเรื่อง ภาษากับเรื่องขบขัน นฤมล เจริญมา (๒๕๒๕) จำแนกลักษณะความตลกเป็น ๓ ลักษณะ โดยใช้เกณฑ์โครงสร้างของภาษา คือ *ความตลกจากเสียงและคำ* แบ่งย่อยเป็น ๓ ลักษณะ คือ คำพ้องเสียง (homonym) คำผวน และคำย่อ (acronym) *ความตลกจากลักษณะโครงสร้างของประโยค* แบ่งย่อยเป็น ๔ ลักษณะ คือ หน้าที่ของคำที่ต่างกันในโครงสร้างประโยคเดียวกันทำให้ได้ความหมายต่างกัน การตัดส่วนต่าง ๆของประโยคออก (deletion) ลักษณะการเว้นวรรคตอน (junction) และการใช้แนวเทียบ (analogy) และ*ความตลกจากความหมาย* แบ่งย่อยเป็น ๙ ลักษณะ คือ การเข้าใจความหมายโดยตรงของคำต่างกันไป (conceptual meaning) การใช้ความหมายแฝง (connotative meaning) การใช้ความหมายเปรียบเทียบ (metaphor) การใช้คำซึ่งมีความหมายโดยตรงเหมือนกัน (conceptual meaning) แต่สิ่งที่คำนั้นหมายถึง (referent) มีลักษณะไม่เหมือนกัน การใช้คำซึ่งมีหลายความหมาย (polysemy) การใช้คำซึ่งมีความหมายคล้ายคลึงกัน (synonym) การใช้คำซึ่งมีความหมายของคำที่ใช้เฉพาะอาชีพ (jargon) การลากเข้าความโดยเข้าใจผิด (mistaken etymology) และการนำคำนามทั่วไปมาใช้เป็นชื่อเฉพาะ

ในงานวิจัยเรื่อง อักขรวิธีและการใช้ภาษาของฮิวเมอริสต์ ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต (๒๕๒๘) จำแนกการใช้ภาษาในงานเขียนของฮิวเมอริสต์เป็น ๑๓ วิธี คือ การใช้คำ การใช้สำนวน การใช้ภาษาสัญลักษณ์ การใช้ภาษาอ้อมค้อม การใช้ภาษาที่เรียงคำต่างจากปกติ การใช้ภาษาบอกจำนวน บอกเวลา และบอกขนาดหรือปริมาณ การใช้ภาษาอธิบายความหรือรายละเอียดเพิ่มเติม การใช้ภาษาเพื่อเน้นความหมาย การใช้ภาษาที่มีความหมายขัดแย้งกัน การใช้ภาษาที่ได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศ การใช้ความเปรียบ การใช้ข้อความหรือประโยคซ้ำซาก และความประณีตในการใช้ภาษา อย่างไรก็ดี ชลดาไม่ได้บอกว่า การใช้ภาษาของฮิวเมอริสต์มีวัตถุประสงค์เพื่อความขบขัน แต่จะเห็นว่า งานเขียนของฮิวเมอริสต์เป็นงานร้อยแก้วแนวขบขัน

ในบทความเรื่อง การเสนอความตลกด้วยการแสดงออกทางวาจา สุธา ศาสตรี (๒๕๒๙) แบ่งวิธีการเสนอความตลกทางวาจาเป็น การเล่นคำ (pun) การพูดเล่นคารม (quip) การพูดสองแง่ (double entendre) การเยาะเย้ย (satire) และการล้อ (parody) เป็นต้น

ในวิทยานิพนธ์เรื่อง ร้อยแก้วแนวขบขันของไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ ถึงรัชกาลที่ ๗ ใกล้รุ่ง อามระดิษ (๒๕๓๒) จำแนกการใช้ภาษาในร้อยแก้วแนวขบขันเป็น การใช้คำ การใช้สำนวน และการใช้ภาพพจน์ เป็นต้น และแบ่งประเภทย่อยของ*การใช้คำ*เป็น ๘ ลักษณะ คือ การใช้คำง่าย การใช้คำสะแลง การใช้คำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ การเล่นคำ การใช้คำผิดปริบท การใช้คำแทนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การซ้ำคำ การสร้างคำศัพท์ใหม่ ส่วน*การใช้สำนวน* แบ่งย่อยเป็น ๔ ลักษณะ คือ การนำความหมายของสำนวนที่ใช้กันทั่วไปมาใช้ การใช้สำนวนที่ดัดแปลงจากสำนวนเดิม การใช้สำนวนเดิมแต่นำมาเรียบเรียงใหม่ และการสร้างสำนวนใหม่ นอกจากนี้ *การใช้ภาพ*

พจน์ แบ่งย่อยเป็น ๔ ลักษณะ คือ ภาพพจน์แบบอุปมา ภาพพจน์แบบอุปลักษณ์ ภาพพจน์แบบอติพจน์ และภาพพจน์แบบบุคลาธิษฐาน การใช้ภาษาด้วยวิธีเหล่านี้ ไกล้รุ่ง (๒๕๓๒ : ๒๒๔) กล่าวว่า นอกจากจะให้ความขบขันโดยตรงแล้ว บางวิธีแม้จะไม่ได้สร้างความขบขันโดยตรง แต่ก็ช่วยในการปูพื้นอารมณ์สนุกสนานแก่ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

ในบทความเรื่อง การนำเสนอความตลก นารีรัตน์ บุญช่วย (๒๕๔๐) จำแนกวิธีการนำเสนอความตลกทางวาจาเป็น ๗ ลักษณะ คือ การเล่นคำ (pun) และการเล่นน้ำเสียง การใช้คำผวน (anagram) การพูดสองแง่สองง่าม (double entendre) การพูดเกินความจริง (hyperbole) การใช้ความเปรียบ (metaphor) การใช้ปริศนาคำทาย (riddle) และการให้สิ่งที่ผิดไปจากที่ผู้ฟังคาดเดา

ข้อมูลในงานวิจัยที่ศึกษาความขบขันจากการใช้ภาษาข้างต้นนี้ มีทั้งที่เป็นการเขียนและการพูด ผู้วิจัยเห็นว่า ไม่ว่าข้อมูลจะเป็นรูปแบบใด กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อความขบขันที่พบก็ไม่แตกต่างกันมากนัก ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะนำการแบ่งประเภทการใช้ภาษาเพื่อความขบขันจากงานวิจัยดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการศึกษากลวิธีการใช้ภาษาเพื่อความขบขันในองค์ประกอบปริจเฉททอล์คโชว์ของทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์

อนึ่ง แต่ละคนอาจมองความขบขันไม่เหมือนกัน ขณะที่คนหนึ่งฟังเรื่องๆหนึ่งแล้วขำ แต่อีกคนอาจไม่เห็นว่าขำเลยก็ได้ ดังนั้น ในการตัดสินว่าสิ่งที่ทินวัฒน์พูดในทอล์คโชว์แต่ละครั้งสร้างความขบขันหรือไม่ นอกจากผู้วิจัยจะยึดความเห็นของตัวผู้วิจัยเองเป็นหลักแล้ว ผู้วิจัยยังอาศัยเสียงหัวเราะของผู้ฟังซึ่งปรากฏในแถบวิดีทัศน์บันทึกการแสดงทอล์คโชว์ของทินวัฒน์ที่ถ่ายทำจากการแสดงสดจริงๆ มิได้จัดทำขึ้นเป็นพิเศษโดยอัดเสียงหัวเราะเพิ่มเติมเข้าไปมาช่วยตัดสินอีกด้วย

๕.๒ กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อความขบขันในองค์ประกอบปริจเฉททอล์คโชว์ของทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์

กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อความขบขันในองค์ประกอบปริจเฉททอล์คโชว์ของทินวัฒน์ สามารถจำแนกได้เป็น ๑๐ วิธี ดังต่อไปนี้

๕.๒.๑ การใช้คำสื่อความหมายเกี่ยวกับเรื่องเพศ

การใช้คำสื่อความหมายเกี่ยวกับเรื่องเพศของทินวัฒน์มีหลายลักษณะ แต่ลักษณะที่เด่นและพบมาก คือ การใช้คำสองแง่สองง่าม ซึ่งได้แก่ การใช้คำที่มีความหมาย ๒ ความหมาย โดยที่ความหมายหนึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับเรื่องเพศ ตัวอย่างการใช้คำสองแง่สองง่าม มีดังนี้

(๑) "ชีวิตมิใช่น้ำแข็งเปล่า"

(ผู้ชมให้พวงมาลัย) (ปรบมือ) ขอบพระคุณมากครับ ขออนุญาตไว้ตรงนี้ก่อนนะครับ เพราะว่าใหญ่ก็ไม่ใหญ่ เล็กก็ไม่เล็ก (ฮา) คือถ้ามันใหญ่ก็คล้องคอนะพี่นะ (ฮา) เล็กก็ใส่แขน (ฮา) ลำบากจริงๆเลยนะครับ (ฮา) พี่จรัล เอาฯารจากฟลอร่าวิลล์ วันหลังจะซื้ออะไรให้ผมเนี่ยมาวัดขนาดก่อนนะฮะ (ฮา) ทำตัวยากน่ะ เนี่ยเห็นมั้ยฮะ เล็กๆใหญ่ๆเอาไว้เนี่ยแล้วกัน แต่ผมเอาไว้เดี๋ยวกลับไปบ้านเอาบูชา ไม่ทิ้งนะฮะ__เลยลืมเลยพูดอะไร (ฮา) เออ อย่าไปคิดว่าแค่นั้นพอ แค่นี้พอ

เล็ก และใหญ่ โดยปกติใช้เพื่อบอกขนาดของสิ่งของ แต่ในตัวอย่างนี้ ทินวัฒน์นำคำ เล็กและใหญ่ มาพูดถึงบ่อยครั้ง อีกทั้งทินวัฒน์พูดว่าให้มา "วัดขนาด" จึงทำให้ผู้ฟังคิดถึงความหมายของคำนี้ว่าหมายถึงขนาดของอวัยวะเพศ

(๒) "เศรษฐกิจพอเพียง เลี้ยงชีวิตยั่งยืน"

ตอนถึงนาทีสุดท้ายมันก็คริสตมาสพอดี ทุกคนต้องเอาของขวัญให้บิลลี่คนละกล่อง อู้หู มันขนของกลับบ้าน ขนไม่ไหวครับ ขนเยอะจริงๆเลยครับ ขนของนะ ไม่ใช่ขนเยอะ ขนของเยอะจริงๆนะครับ (ฮา) วันที่ ๒๕ หยุด ๒๖ หยุด ๒๗ มา โอ้โห ของเต็มหน้าลิฟท์เลย ๒๘ ก็ยังมีของอยู่อีก สี่ห้าสิบกล่อง

ขน เมื่อเป็นคำกริยามีความหมายว่า เอาสิ่งของเป็นจำนวนมากจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งโดยบรรทุก หาบ หาม หรือด้วยวิธีอื่นๆ เมื่อเป็นคำนามจะหมายถึง สิ่งที่เป็นเส้นขึ้นตามผิวหนังคนและสัตว์ เมื่อทินวัฒน์พูดว่า "ขนเยอะ" ผู้ฟังจะคิดถึง ขน ซึ่งหมายถึง ขนในที่ลับ

(๓) "ชีวิตคนไทย ปี ๒๐๐๐"

ถนน ถนนเขมรเรียกว่า "รู" อาร์ ยู อี รู เป็นภาษาฝรั่งเศส รู (ฮา) ถ้าถนนใหญ่เรียา มหารู ถนนเล็กก็รูธรรมดา (ฮา)

รู (Rue) เป็นคำภาษาฝรั่งเศส แปลว่า ถนน ส่วนคำว่า รู ในภาษาไทย มีความหมายว่าช่องที่ทะลุหรือลึกเข้าไปในสิ่งต่างๆ หรือสื่อถึงอวัยวะเพศของผู้หญิง เมื่อผู้ฟังได้ยินคำว่า มหารู และ รูธรรมดา ผู้ฟังจะนึกถึงความหมายของคำว่า รู ที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ

(๔) "ชีวิตคนไทยปี ๒๐๐๐"

นี่ก็ถือว่าเล็กแล้วนะครับ ใส่กระเป๋าเสื้อได้ พอจะพูดก็แงะออกมา พอปิดก็เก็บ คงไม่ต้องเอ่ยยี่ห้อนะครับ นี่ก็ NOKIA ชินวัตร (ฮา) นี่ หัวหน้าพรรคให้มา ให้สส.คนละอัน จะได้ตามไม่ให้ขาดประชุม ตอนนั้นนะฮะ เวลาคนเบี้ยวประชุมก็โทรเรียกมา นี่ก็ถือว่าเล็กมากแล้ว ก็มีเล็กกว่าอีก ไอ้นี่รุ่นหล่นใส่รูนี่ รุ่นหล่นใส่รู (ฮา)

คำว่า "รู" นอกจากความหมายทั่วไปที่หมายถึง ช่องที่ทะลุหรือลึกเข้าไปในสิ่งต่างๆ ยังชวนให้นึกถึงอวัยวะเพศของผู้หญิงด้วย

(๕) "วิถีชีวิต"

> ตอนเล็กๆก็ชอบเล่นลิเก ร้องเพลงลูกทุ่ง ผมเล่นลิเกตัวเดียวได้นะฮะ พูดเป็นเล่น ตัวเดียวนะ ไม่ใช่ตัวเดียวอันเดียวนะ ตัวเดียว (ฮา) คือเล่นเล่นตั้งกะต้นจนจบเนี่ย ออกแขก พระเอก นางเอกอะไร รบราฆ่าฟันจนกระทั่งจบเลยเนี่ย ผมเล่นคนเดียว เชื่อมั้ยฮะ ไม่เชื่อเหรอ อยากดูป่าว (ปรบมือ)

ตัวเดียวอันเดียว หมายถึงอวัยวะในร่างกายที่มีเพียงหนึ่งเดียว คำนี้ชวนให้ผู้ฟังนึกถึงอวัยวะเพศ

(๖) "ชีวิตมิใช่น้ำแข็งเปล่า"

> วันหนึ่งผมก็ขึ้นเครื่องบินจากขอนแก่นเข้ากรุงเทพฯ ก็เจอแอร์โฮสเตสตัวจริงเลยคนนึง ซึ่งเค้าอยู่มาแล้ว ๑๐ ปี เอ่อ ! เดิมทีเนี่ยเคยเป็นรองนางสาวไทยสวย หน้าตาดี ถึงวันนั้นก็ยังหน้าตาดีอยู่ แต่ว่าโทรมแล้ว โทรมแล้ว คือหน้าตานะฮะ ไม่ใช่ผมไปทำอะไรเค้านะฮะ (ฮา) โทรม คำว่าโทรมคือเค้าทรุดโทรมไงฮะ หน้าตาก็บอกบุญไม่รับแล้ว

โทรม มีความหมาย ๒ ความหมาย ความหมายแรกหมายถึง เสื่อมสภาพเดิม ส่วนความหมายที่สองส่อไปในเรื่องทางเพศหมายถึง รุมกันข่มขืนหญิงในทางประเวณี ความหมายที่ ๒ นี้เป็นคำที่ผู้ฟังคาดไม่ถึงว่าทินวัฒน์จะนำมาเชื่อมโยงกับเรื่องที่พูดอยู่นั้น

นอกจากการใช้คำที่สามารถตีความได้ ๒ แง่แล้ว ทินวัฒน์ยังใช้คำที่บ่งบอกถึงเรื่องทางเพศอย่างชัดเจน แต่คำเหล่านั้นไม่ได้เป็นคำหยาบคายจนไม่สามารถนำมาพูดต่อหน้าสาธารณชนได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(๗) "ชีวิตมิใช่น้ำแข็งเปล่า"

> ...แหม! จบปริญญาตรีภาษาอังกฤษใช้ไม่ได้เลย โอ้โหย! เรียนยังไงสามปีครึ่ง ผมไม่เข้าใจ อ่านไม่ได้เลย เค้าให้มาแผ่นเดียว เค้าให้อ่าน ๑๐ ประโยค ถ้า ๑๐ ประโยคเนี่ย ถ้าพื้นภาษาอังกฤษดีเนี่ย จะaccentถูกหมดทุกคำเลย เจอประโยคแรก ตกแล้ว ประโยคแรกเค้าบอกว่า "เจ้าของบ้านของฉันเลี้ยงม้าไว้ตัวหนึ่ง อยู่ใต้ถุนบ้าน My host has a horse under the house" แกก็อ่านเป็น My horse has a horse under the horse (ฮา) ก็แปลว่า ม้าตัวหนึ่ง มีม้าอีกตัวหนึ่ง แล้วยืนอยู่ใต้ม้าอีกตัวหนึ่งนะครับ (ฮา ปรบมือ) คือ ม้าเนี่ยมันยืนซ้อนกัน ๓ ตัวนะครับ มันยืนคร่อมๆกันเนี่ย (ปรบมือ)

ทินวัฒน์พูดถึง ม้าที่ยืนซ้อนกัน และใช้คำว่า คร่อม ซึ่งหมายถึง ยืนหรือนั่งแยกขาให้ของอยู่ใต้หว่างขา ผู้ฟังรู้สึกขบขันเพราะเข้าใจได้ทันทีว่าคำเหล่านี้สื่อถึงกิริยาการสืบพันธุ์ของม้า

คำที่สื่อความหมายเกี่ยวกับเรื่องเพศที่ทินวัฒน์นำมาใช้อีกลักษณะหนึ่ง คือ คำผวน ซึ่งเป็นการใช้ภาษาที่แสดงปฏิภาณทางภาษาของผู้พูด เพราะเป็นการหลีกเลี่ยงความไม่สุภาพได้อย่างมีศิลปะ ผู้ฟังจะต้องตามความคิดของผู้พูดให้ทัน คือต้องผวนคำกลับได้ทันทีจึงจะรู้สึกขำ การใช้คำผวนของทินวัฒน์เป็นการพูดชี้นำให้ผู้ฟังผวนคำ ๆนั้น โดยทินวัฒน์ยังไม่ได้พูดคำผวนนั้นออกมา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(๘) "วิถีชีวิต"

> ...อาจารย์วาดเขียนนะฮะ หัวหน้าสายศิลปะชื่อ ชื่อสำรวย สำรวยเนี่ย ต้องเรียกอาจารย์ อย่าเรียกครูนะฮะ เรียกอาจารย์ (ฮา) คนชื่อนี้เค้าห้ามเรียกครู (ฮา) เรียกอาจารย์ไปเลยหมดเรื่องหมดราว (ฮา)

จากตัวอย่าง ทินวัฒน์ไม่ได้พูดคำผวนของ ครูสำรวย ออกมา แต่พูดชี้นำให้ผู้ฟังผวนคำนี้ และเมื่อผู้ฟังลองผวนคำแล้ว ก็จะทราบว่าเป็นคำที่สื่อถึงอวัยวะเพศชาย

๕.๒.๒ การใช้คำผิดปริบท

การใช้คำผิดปริบท คือ การนำคำมาใช้ในปริบทที่แตกต่างไปจากที่ใช้ปกติ เป็นการแสดงความสามารถในการใช้ภาษาของผู้พูดที่สามารถพลิกแพลงนำคำมาใช้ในปริบทใหม่ และได้ความหมายตรงตามที่ผู้พูดต้องการ ดังตัวอย่าง

(๙) "พลิกคุณค่าชีวิต"

> แล้วต่อไป ก็คือพยายามที่จะหาทีมงานที่ดี เพราะว่าคนที่จะทำงานใหญ่นั้น ทำคนเดียวไม่ได้ แล้วคนเก่งคนเดียวหมดสมัย ผู้นำที่เก่งคนเดียวนั้นไม่มีอีกแล้ว นะฮะ ต้องทำด้วยกัน ประวัติศาสตร์ของเราในช่วงระยะสามสี่ปีห้าปีมานี้เห็นได้ชัด ๆ มีนักธุรกิจ นักบริหาร ยิ่งใหญ่หลายคนซึ่งล้มหายตายจาก ตายทั้งเป็น ตายทั้งยืน ไม่มีตายทั้งกลมนะฮะ (ฮา)

ทินวัฒน์พูดชุดคำ ตาย หลาย ๆคำ แล้วลงท้ายด้วยคำว่า ตายทั้งกลม ที่มีความหมายว่า ตายทั้งแม่และลูกที่อยู่ในท้อง (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๒๕ : ๓๔๒) และเป็นคำที่ใช้เฉพาะกับผู้หญิงที่ตั้งครรภ์เท่านั้น แต่ในตัวอย่างนี้ทินวัฒน์นำคำดังกล่าวมาใช้ในปริบทใหม่ คือ นำมาใช้กับนักธุรกิจและนักบริหาร ซึ่งคนทั่วไปจะคิดถึงแต่ผู้ชาย

(๑๐) "วิถีชีวิต"

ทีนี้ จริง ๆแล้วการทำงานหรือการบริหารงานเนี่ยฮะ พูดก็พูดเถอะครับ เรื่องนี้เก่ามากเลยนะฮะ แต่ก็ว่าเป็นการย้ำความจำ มันก็มีอยู่ ๔ M เท่านั้นน่ะ ใช่มั้ยฮะ ๔ M นะ

M ที่หนึ่ง ก็คือ บริหาร Man คน ท่านบริหารคน

M ที่ ๒ คือ Money ฮะ บริหารเงิน ดูแลเงินนะฮะ

M ตัวที่ ๓ คือ Machine หรือเครื่องจักร ถ้าเป็นออฟฟิศเค้าก็เรียกว่าพวกเครื่องอุปกรณ์น่ะฮะ เครื่องจักรอุปกรณ์ ถ้าเป็นโรงงานก็หมายถึงเครื่องจักรจริง ๆ อุปกรณ์ในสำนักงาน เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องโรเนียว พิมพ์ดีดไฟฟ้านี่เป็นอุปกรณ์ ก็เป็น ถือเป็น Machine ได้เหมือนกัน

M ตัวที่ ๔ คือ วัตถุดิบ Material มันมีอยู่ ๔M นะฮะ ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดนะ ท่านจะเรียนมาจากสายไหนก็ตาม เค้าก็ยังถือว่า ๔ M ที่สำคัญที่สุดก็มี Man Money Machine Material

นี่บางตำราบอกไม่ได้ มันมีอีก ๒ M คือ M ตัวที่ ๕ Marketing การตลาดนะฮะ มันต้องมีการตลาด มันถึงจะมีกิจกรรมทางธุรกิจ ขาดตลาดซะอย่างนึงอย่างอื่นก็ทำอะไรไม่ได้ ฮะ ก็ใช่

แล้วก็อีกตัวนึงก็คือ Management การจัดการ ถ้าไม่มีการจัดการที่ดีไอ้ M ๕ ตัวข้างบนเนี่ย มันก็รวน มันไม่ ไม่ครบ แล้วไม่เคลื่อนไหวไปตามกระบวนการ ก็ต้องมี Management เค้าบอกมี ๖ M

แล้ววันนั้นไปพูดเชียงใหม่ มีโผล่มาอีก M นึง M ที่ ๗ ถาม "อะไรของคุณ" "Mia" อะไรก็งง "อะไรของคุณ" "เมียไงฮะ" (ฮา) มึน ๆ มึน (ปรบมือ) เค้าบอกไม่มีเมียซะอย่าง ทำงานไม่ได้ เค้าบอก (ฮา) แล้วไอ้ M ทั้งหมดที่ว่ามาเนี่ย ถ้าเมียเค้าห้าม มันก็ล้มเหลวหมด เลิกหมดน่ะ มันอยู่ที่เมียเค้าว่ายังไง

ในตัวอย่างนี้ทินวัฒน์นำคำว่า Mia หรือ เมีย ที่เป็นคำภาษาไทยมาใช้กับกลุ่มคำที่เป็นคำภาษาอังกฤษทั้งหมด คือ Man Money Machine Material Marketing และ Management ผู้ฟังจึงรู้สึกขำเพราะมองเห็นความไม่เข้ากันของสองภาษานี้

(๑๑) "ชีวิตสดใสในโลกสีเขียว"

นี่คือ ๔ Re ช่วยกันหน่อยนะครับ ช่วยกันหน่อยนะครับ หนึ่ง อะไรนะ ขอพร้อม ๆกันหน่อยนะครับ วันนี้นึกว่าเข้าโรงเรียนภาษาอังกฤษนะฮะ (ฮา) หนึ่ง (ผู้ฟังตอบ "Reuse") Reuse สอง (ผู้ฟังตอบ "Refill") Refill สาม (ผู้ฟังตอบ "Refuse") Refuse สี่ (ผู้ฟังตอบ "Recycle") Recycle จำแม่น ๆแล้วกลับไปพูดต่อที่บ้านด้วย ๔ Re นี่ใช้กันมาก ๆนะครับ ขยะจะลด

ลง นี้คนไทยส่วนมากไม่ใช้ ๔ Re นี้ ใช้อยู่ re เดียว reception (ศา) ใช้จัง ใช้ทุกอย่าง เอะอะก็ reception หมด ใช้ไม่ใช้เปล่า repeat ด้วยนะฮะ (ฮา)

ทินวัฒน์กล่าวถึงหลัก ๔ Re ที่ใช้ในการลดขยะของบ้านเมือง และได้เพิ่มเติมคำภาษาอังกฤษ อีก ๒ คำ คือ Reception และ Repeat ซึ่งไม่ได้มีความหมายเกี่ยวข้องกับปริบทที่กล่าวนำมา ทินวัฒน์นำคำทั้ง ๒ คำนี้มาใช้พูดถึงพฤติกรรมการเที่ยวของผู้ชาย โดยไปมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการ และมักจะไปใช้บริการหลายครั้ง จะเห็นได้ว่า การนำคำดังกล่าวมาใช้ในปริบทนี้สามารถสร้างเสียงหัวเราะให้ผู้ฟังได้

(๑๒) "ชีวิตสดใสในโลกสีเขียว"

ไอ้อย่างนี้อย่ามาทิ้ง นอกจากไม่ควรมาบรรจุอาหารรับประทานแล้วนะครับ ไม่ควรจะไปทิ้งตามกองขยะ หรือไม่ควรนำไปทิ้งตามถนน หรือไม่ทิ้งลงน้ำ มันไม่ย่อยสลายนะครับ มันอยู่กับเราอีกสามสี่ร้อยปี พวกโฟมนะฮะ เอ่อ โฟมนี่ย่อยสลายยาก ถ้าพรรคการเมืองบ้านเรานี่ย่อยสลายง่าย ยุหน่อยเดียวยุบพรรคเลย (ฮา ปรบมือ) ยังไม่รู้อนาคตข้างหน้าจะเป็นยังไง ยุบเลย ยุบเลย

คำกริยา ย่อยสลาย โดยปกติจะใช้กับวัสดุทางวิทยาศาสตร์ ขยะ และซากพืชซากสัตว์ แต่ในที่นี้ทินวัฒน์นำคำกริยาย่อยสลายมาใช้กับ พรรคการเมือง เนื่องจากทินวัฒน์พูดเปรียบเทียบพรรคการเมืองไทยกับขยะประเภทโฟม เพื่อเสียดสีนักการเมืองและพรรคการเมืองไทยที่มีการยุบพรรคหรือมีนักการเมืองย้ายพรรคบ่อย ๆ

๕.๒.๓ การใช้คำย่อและอักษรย่อ

คำย่อและอักษรย่อที่สร้างความขบขันได้ต้องเป็นคำย่อและอักษรย่อที่คนทั่วไปเข้าใจคำเต็มของคำนั้นเป็นอย่างดี เพราะเมื่อผู้พูดให้ความหมายของคำย่อและอักษรย่อนั้นใหม่ก็จะทำให้ผู้ฟังรู้สึกขบขัน คำย่อและอักษรย่อที่พบในองค์ประกอบปริจเฉทท็อล์คโชว์ของทินวัฒน์มีทั้งที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ดังตัวอย่าง

(๑๓) "พลิกคุณค่าชีวิต"

คนทุกคนมีสิทธิ์จะฝันนะฮะ ฝันแล้วเป็นความจริงได้ ฝันเลอะๆก็มีฝันแล้วเป็นจริงได้ก็มี ฝันแล้วเป็นจริงเกือบได้ครึ่งต่อครึ่งก็มี มันขึ้นอยู่กับท่านฝันเรื่องอะไร แล้วอย่าฝันให้มันสูงนักสิ ฝันเป็นนายก ได้ยังไง้ มาป่านนี้ฝันเป็นนายก เข้าโรงเรียนก็ผิดอยู่แล้ว (ฮา) เข้า จปร. จปร. แปลว่าจะเป็นอะไรก็ได้นะฮะ (ฮา) มาเรียน แหม ! มาเรียนจุฬา ธรรมศาสตร์ เรียนเทคนิค จะเป็นนายก พูดเป็นเล่นไป เป็นไม่ได้กี่วันหรอกนะฮะ

จปร. เป็นอักษรย่อพระปรมาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว คือ จุฬาลงกรณ์บรมราชาธิราช (พรพิมล ถิรคุณโกวิท และวิโรจน์ ถิรคุณโกวิท, ๒๕๒๗ : ๒๐๓) ภายหลังนำไปใช้เป็นชื่อของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า แต่เดิมนายกรัฐมนตรีของไทยส่วนใหญ่จะจบจากโรงเรียนนี้ ทินวัฒน์จึงให้คำเต็มใหม่ของ จปร. ว่า จะเป็นอะไรก็ได้ ซึ่งเป็นความหมายที่เสียดสีนายกรัฐมนตรี เพราะคนที่จบจากโรงเรียนนี้คิดอยากจะเป็นอะไรก็ได้เป็น

(๑๔) "ชีวิตมิใช่น้ำแข็งเปล่า"

> บ้านเรานี่ โดยมากมักจะได้แต่คิดกับพูดนะฮะ แต่ไม่ได้ทำอ่ะ ส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกองค์การ NATO เอ็น เอ ที โอ No action talk only นะฮะ (ฮา) นะ ไม่มีงานน่ะฮะ พูดอย่างเดียว แต่ต้องคิดด้วย พูดด้วย ตัดสินใจแล้วลงมือทำ อันนี้จะสมบูรณ์แบบมาก

NATO เป็นคำย่อภาษาอังกฤษที่มาจากคำเต็ม North Atlantic Treaty Organization ซึ่งหมายถึง องค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ ในความรู้สึกของคนไทย ถ้าประเทศใดเป็นสมาชิกขององค์การนี้จะเป็นประเทศที่มีความมั่นคงและน่าเชื่อถือ แต่ทินวัฒน์ให้คำเต็มใหม่ของ NATO เป็น No action talk only ซึ่งหมายถึง คนที่พูดอย่างเดียวแต่ไม่ยอมลงมือทำ จึงเป็นการพลิกความคาดหมายของผู้ฟังในทันที จากที่ผู้ฟังคิดว่าทินวัฒน์พูดชื่นชม แต่แท้จริงกลับเป็นคำต่อว่า

(๑๕) "ชีวิตคนไทย ปี ๒๐๐๐"

> ผมคิดว่ายุคหน้าเนี่ย การศึกษาเราจะก้าวหน้ามากขึ้น เด็กยุคใหม่จะต้องจบปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำนะฮะ ม.๖ ไม่พอแล้วครับ โทได้ก็ดี เอกได้ก็ดี เอกน่ะอาจจะหากินยากด้วย ต่อไปในอนาคตน่ะ ผม เนี่ยผมไม่ได้มองในแง่ร้ายนะครับ ผมเจอ Ph.D. เสิร์ฟอาหารตามร้านเนี่ย เป็นสิบๆคนขณะนี้ วิ่งมอเตอร์ไซค์ส่งของ ส่งอาหารเนี่ยครับ Ph.D. นะฮะ ย่อมาจาก Pizza hut delivery นะฮะ (ฮา) หมุนเลข ๗ ตัวเนี่ย เค้าจะสั่งมาได้เลย เค้าจะมาต๊ก ๆ ๆ ๆ ๆ

Ph.D. เป็นอักษรย่อภาษาอังกฤษ มาจากคำเต็ม Doctor of Philosophy ซึ่งหมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก จากคำพูดของทินวัฒน์ในตัวอย่างนี้ ทำให้คิดได้ว่าประเทศไทยเจริญมาก แม้คนที่มีการศึกษาขั้นสูงก็ยังไปทำงานเสิร์ฟตามร้านอาหาร แต่ทินวัฒน์กลับให้ความหมายใหม่ของ Ph.D. ว่ามาจากคำเต็ม Pizza hut delivery หมายถึง การบริการส่งพิซซาตามบ้าน จึงเป็นความหมายใหม่ที่ผิดไปจากความหมายที่ผู้ฟังเข้าใจ

(๑๖) "เศรษฐกิจพอเพียง เลี้ยงชีวิตยั่งยืน"

> มีบางคน แปลคำว่า IMF ว่ามาจาก It's my father มันคือพ่อกู (ฮา) คือบังคับจริงๆเลยนะครับ จะขึ้นดอกเบี้ย จะลดดอกเบี้ย จะขึ้นค่าน้ำ

มัน จะขายกิจการ รัฐวิสาหกิจอะไร จะขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่ม IMF สั่งหมด จะขึ้นเมื่อไหร่ จะลงเมื่อไหร่ เงินจะลอยตัว จะลด อยู่ที่ IMF ซึ่งมันก็มากไปนะครับ

IMF เป็นอักษรย่อภาษาอังกฤษที่มาจากคำเต็ม International Monetary Fund ซึ่งหมายถึง กองทุนการเงินระหว่างประเทศ แต่ในที่นี้ทินวัฒน์ได้กล่าวถึงคำเต็มของ IMF ไว้ว่ามาจากคำ It's my father 'มันคือพ่อของฉัน' หรือที่ทินวัฒน์ใช้ 'มันคือพ่อกู' ซึ่งคำเต็มนี้มีความหมายต่างจากที่ผู้ฟังเข้าใจ อักษรย่อในตัวอย่างนี้นอกจากจะทำให้ผู้ฟังขบขันแล้ว ยังเป็นการกล่าวเสียดสีสถาบัน IMF ที่เข้ามามีบทบาทในด้านการเงินของประเทศไทยมาก หรือเสียดสีคนไทยบางคนที่ให้ความสำคัญกับ IMF มาก

๕.๒.๔ การสร้างคำใหม่โดยอาศัยแนวเทียบ

คำใหม่ที่สร้างโดยอาศัยแนวเทียบ คือ คำที่สร้างขึ้นใช้ในภาษาโดยนำคำที่มีใช้อยู่แล้วมาเป็นแนวเทียบ ดังตัวอย่าง

(๑๗) "ชีวิตสดใสในโลกสีเขียว"

นี่ก็คุยซะมาก สายแล้ว เดี๋ยวจะไปทำงานไม่ทัน ไปก่อนนะครับ เดี๋ยวไปที่ทำงานก่อนครับ (เสียงสตาร์ทรถ ขับรถไป เสียงจอดรถ ปิดประตู) โอ้! ทันพอดี นี่ขนาดออกแต่เช้านะ มาติดอยู่ลำสาหัสเนี่ย (ฮา) โอ้โห! มีสะพานลอยเนี่ยยังติดเลย เมื่อก่อนนี้ยังติดมากกว่านี้อีก

ลำสาหัส เป็นคำที่ทินวัฒน์สร้างขึ้นใหม่ โดยอาศัยคำว่า ลำสาลี เป็นแนวเทียบ ลำสาลีเป็นชื่อของถนนสายหนึ่งในกรุงเทพฯที่มีการจราจรติดขัดมาก คำว่า ลำสาหัส นี้ แสดงให้เห็นความสามารถในการใช้ภาษาของทินวัฒน์ เพราะเป็นคำที่ดัดแปลงแล้วสามารถสื่อความหมายเสียดสีปัญหาสภาพการจราจรที่เกิดขึ้นในกรุงเทพฯได้ดี

(๑๘) "ชีวิตสดใสในโลกสีเขียว"

เมื่อก่อนนี้เค้าศัพท์คำนึง เลี้ยงลูกด้วยนม ต่อมาก็เลี้ยงลูก เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยเงินฮะ ใช้เงินซื้อหมด เดี๋ยวนี้เลี้ยงลูกด้วยโทรศัพท์ อีกไม่นานนี้พ่อแม่จะเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยแฟกซ์นะฮะ คือจะแฟกซ์คุยกับลูก เพราะโทรศัพท์ไปมันไม่อยู่นี่ ...

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยเงิน (สัตว์)เลี้ยงลูกด้วยโทรศัพท์ และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยแฟกซ์ เป็นคำที่สร้างใหม่ โดยอาศัยคำว่า (สัตว์)เลี้ยงลูกด้วยนม เป็นแนวเทียบ ความหมายของคำที่สร้างใหม่นี้

สามารถสื่อถึงวิถีชีวิตของคนเมืองได้เป็นอย่างดี และเป็นคำที่ใช้กล่าวเสียดสีพ่อแม่ที่ไม่มีเวลาเลี้ยงดูลูก จึงต้องอาศัยความเจริญทางเทคโนโลยีมาช่วยในการดูแลลูกมากขึ้น

(๑๙) "เศรษฐกิจพอเพียง เลี้ยงชีวิตยั่งยืน"

> หนังสือพิมพ์เค้ารู้ว่าผมไม่เอาอะไรเลย เค้าเลยลงข่าวให้ครับ ก็เป็นข่าวหน้าหนึ่ง" โอ้โหย ถ้าเอาเฉพาะspace ข่าวมาตีราคาก็เป็นล้านนะ หลายแสนนะฮะ เพราะลงหน้าหนึ่งทุกฉบับเลย ใครเค้าก็เชียร์ เป็นวิธีที่ดี แล้วเข้าใจตั้งชื่อ ตลาดนัดคนเคยรวย แล้วก็ต่อมาก็ตั้งเป็นชมรมคนเคยรวย ก็แปลว่าบัดนี้จนแล้ว เหมือนชมรมคนเคยดกอ่ะ ปัจจุบันนี้ไม่มีแล้วนะฮะ (ฮา)

คนเคยดก เป็นคำที่ทินวัฒน์สร้างขึ้นใหม่ โดยอาศัยคำว่า คนเคยรวย เป็นแนวเทียบ คนเคยรวย มีความหมายว่า คนที่แต่ก่อนมีฐานะร่ำรวยแต่ปัจจุบันมิได้ร่ำรวย ส่วน คนเคยดก มีความหมายว่า คนที่เมื่อก่อนมีผมดก แต่ปัจจุบันผมบางลง ความหมายของคำนี้แสดงให้เห็นภาพที่ชวนขบขัน

๕.๒.๕ การเล่นคำ

A Glossary of the Literary Terms (Abrams, 1970 : 139) ให้ความหมาย คำว่า Pun ไว้ว่า เป็นการเล่นที่คำซึ่งมีเสียงเหมือนหรือคล้ายกัน แต่มีความหมายต่างกัน ซึ่งในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า "การเล่นคำ" การเล่นคำมีหลายวิธี วิธีที่ทินวัฒน์นิยมใช้ ได้แก่ การนำคำภาษาต่างประเทศมาเล่นกับคำในภาษาไทยที่มีเสียงใกล้เคียงกัน ดังตัวอย่าง

(๒๐) "ชีวิตสดใสในโลกสีเขียว"

> กรุงเทพฯนี่อากาศเสียเยอะนะครับ หลายจุด แล้วหลายจุดนั้นอันตรายถึงขนาดที่สามารถที่จะฆ่าคนได้ ถ้ายืนอยู่นานเกินไป ครับ เราหนีอากาศอัน ควันพิษ มาสูดอากาศบริสุทธิ์ หนีน้ำอัดลมมาดื่มน้ำมะพร้าวอ่อน น้ำฝน หนีเสียงมอเตอร์ไซค์มาฟังเสียงจักจั่นเรไร แล้วก็หนีค่าทางด่วนมหาโหดด้วย โอ้โห! อะไรกันนักหนาก็ไม่รู้ สร้างเสร็จแล้วก็ไม่เปิด เปิดแล้วก็แพง ๓๐ บาท ๔๐ บาท เค้าอ้างว่าบริษัทเค้าชื่อกูมาไก (ฮา) เลยเอาให้คุ้มเลย ถ้าอยู่ใกล้ๆก็คงไม่เป็นไรหรอก เอาให้คุ้มเลย

กูมาไก เป็นชื่อบริษัทต่างประเทศ ที่มีเสียงพ้องกับคำในภาษาไทย คือ กูมาไกล ซึ่งมีคำว่า กู ที่เป็นคำไม่สุภาพ ทินวัฒน์เล่นคำโดยลากเข้าหาความหมายในภาษาไทย เพื่อสื่อความหมายว่า บริษัทนี้เดินทางมาไกล จึงต้องทำกำไรให้คุ้มค่า นอกจากนี้ ทินวัฒน์ยังอธิบายเพิ่มเติมในตอนท้ายว่า "ถ้าอยู่ใกล้ๆก็คงไม่เป็นไรหรอก เอาให้คุ้มเลย" ผู้ฟังจึงเข้าใจความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

(๒๑) "ชีวิตมิใช่น้ำแข็งเปล่า"

> รุ่งขึ้นก็ไปฟัง "เป็นไงตุ๊ก" "ใช้ได้ครึ่งเพลงครับ" "อีก ๔ เพลงครึ่งใช้ไม่ได้" บอก "เป็นไง" "พูดตรง ๆนะฮะ อาจารย์หายใจไม่เป็น" "บ้า ผมตั้งแต่เกิดมาไม่มีปัญหาเรื่องหายใจเลย" (ฮา) "แม่ผมเลี้ยงมาดีอ่ะ" (ฮา) "ไม่ใช่ ๆ หมายความว่าอาจารย์เว้นจังหวะไม่เป็น ตรงไหนที่ควรเว้น อาจารย์ก็ไม่เว้น อาจารย์ไปร้องคร่อม ตรงไหนที่ควรคร่อมอาจารย์ก็ไปเว้นซะ เสียงอาจารย์เลยไร้ฮัม" ไร้ฮัมนะ ไม่ใช่ไร้ทำนะฮะ (ฮา) ไร้ฮัม (ฮา ปรบมือ)

ทินวัฒน์สร้างความขบขันโดยเลือกเล่นคำที่มีเสียงใกล้เคียงกัน คือคำว่า ฮัม ซึ่งเป็นคำภาษาอังกฤษ หมายถึง กริยาอาการร้องเพลงในลำคอ กับคำว่า ทำ ซึ่งเป็นคำภาษาไทย หมายถึง อวัยวะเพศชาย

(๒๒) "ชีวิตคนไทย ปี ๒๐๐๐"

> โดยธรรมชาติของเด็กยุคนี้ฉลาดกว่าผู้ใหญ่อยู่แล้ว เพราะเขารับสื่อเยอะ เค้าดูวิดีโอเกม เค้าเล่นอินเทอเน็ตเป็น เด็กขยับอินเทอเน็ต พ่อก็จะขึงเน็ตตีลูกขนไก่ แหม! มันคนละยุคเลยนะครับ เด็กบอกว่าขอฟังเพลงทาทายัง แม่บอกทายาร์ยังลูก (ฮา)

ในตัวอย่างนี้ นอกจากทินวัฒน์จะนำคำภาษาต่างประเทศมาเล่นกับคำในภาษาไทยที่มีเสียงใกล้เคียงกันแล้ว ทินวัฒน์ยังเล่นคำภาษาต่างประเทศ ๒ คำที่มีเสียงใกล้เคียงกันด้วย คือ เล่นคำว่า อินเทอเน็ต (Internet) ที่หมายถึง การสื่อสารระหว่างกันโดยผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ทินวัฒน์นำพยางค์ท้ายของคำดังกล่าวมาเล่นกับคำว่า เน็ต ที่มีเสียงใกล้เคียงกัน แต่มีความหมายต่างไป คือหมายถึง ตาข่ายที่ใช้กั้นแบ่งฝ่ายในการเล่นกีฬาแบดมินตัน นอกจากนี้ทินวัฒน์ยังเล่นคำว่า ทาทายัง ซึ่งเป็นชื่อภาษาต่างประเทศของนักร้องวัยรุ่นหญิงผู้หนึ่ง กับคำในภาษาไทยคือ ทายารึยัง ซึ่งมีเสียงของพยางค์แรกและพยางค์ท้ายเหมือนกัน นอกจากคำดังกล่าวจะสร้างความขบขันในแง่ที่สามารถเลือกสรรคำที่มีความหมายต่างกันมาใช้ได้แล้ว ผู้ฟังยังรู้สึกขบขันเพราะมองเห็นความเชยของพ่อแม่ในสายตาของเด็กวัยรุ่นอีกด้วย

(๒๓) "เศรษฐกิจพอเพียง เลี้ยงชีวิตยั่งยืน"

> คุณครับ ถ้าชีวิตเราคืนกลับสู่วิถีไทยเป็นไทย ๆได้ ชีวิตไทย ๆเนี่ย ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่สิ้นเปลืองงบประมาณ ไม่เบียดเบียนเพื่อนบ้าน ไม่เบียดเบียนธรรมชาติ อยู่ง่ายกินง่ายแบบไทย ๆ ท่านพยามนะ ถึงแม้ท่านจะมีกรอบมีรูปร่าง มันแต่งตัวเป็นฝรั่ง แต่ให้มีจิตใจไทย นะฮะ เที่ยวเมืองไทย ซื้อของไทย กินอาหารไทย ก๋วยเตี๋ยวผัดไทย น้ำแข็งใส่น้ำยาอุทัย ลอดช่องกะทิแตงไทย ดูหนังไทย ดูมวยไทย ร้องเพลงไทย ถ้าดูหนังฝรั่งก็ไททานิค เพราะว่ามันมีคำว่าไทยอยู่หน่อยนึง (ฮา) นะ

ทินวัฒน์เล่นคำ ไทย-ทัย-ไท ที่ออกเสียงเหมือนกัน มีทั้งคำในภาษาไทย และคำในภาษาต่างประเทศ แต่ความหมายของคำที่นำมาเล่นทั้งหมดนี้ ผู้ฟังทราบดีว่า ไม่ใช่การนิยมไทยในความหมายที่แท้จริง

วิธีการเล่นคำที่ทินวัฒน์นิยมใช้อีกวิธีหนึ่ง คือ การเล่นคำที่เป็นสามานยนามหรือคำนามที่ใช้เรียกทั่วไป กับคำที่เป็นวิสามานยนามหรือคำนามที่เป็นชื่อเฉพาะ ซึ่งในที่นี้คือ ชื่อหรือนามสกุลของบุคคลต่าง ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(๒๔) "เศรษฐกิจพอเพียง เลี้ยงชีวิตยั่งยืน"

> มีคนเดียวที่ตอบแปลกกว่าเพื่อน ไม่เคยเจอใครตอบแบบนี้มาก่อน เป็นสส.เป็นอดีตสส.พรรคเดียวกับผม เป็นหญิง เป็นผู้หญิง เค้าอยู่เขต ๒ ผมอยู่เขต ๓ นะฮะ ชื่ออรทัย กาญจนชูศักดิ์ หมวยอ่ะ เหน่งอ่ะ เจอกันในงาน "หวัดดี อรทัย ฐานะเป็นยังไงบ้าง" "ฐานะจาโรค่ะ" (ฮา) โอ้! ประหลาดฐานะจาโร คือประหลาดอยู่คนเดียว ตอบประหลาด คือไม่มีอะไร เค้าไปแต่งงานกับลูกชายผบ.ทบ.พลเอกเชษฐา ฐานะจาโร เค้าก็เลยเป็นฐานะจาโร คนอื่นเค้าฐานะจนลง แกฐานะจาโรอยู่คนเดียว (ฮา) นอกนั้นแย่หมด

ทินวัฒน์เล่นคำที่มีรูปเขียนและเสียงเหมือนกันแต่มีความหมายต่างกัน คือเล่นคำว่า ฐานะ ซึ่งมีความหมายว่า ลำดับความเป็นอยู่ในสังคม กับคำว่า ฐานะจาโร ซึ่งเป็นนามสกุลของอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้หนึ่ง

(๒๕) "วิถีชีวิต"

> ผมก็บอก "ผมอาจจะถามกว้างไปนะครับ เอางี้แล้วกันครับ ท่านทั้งหลายครับ ท่านเคยเห็นคนมั้ยครับ" มีคนเค้าบอก "สงสัยเคยครับ" (ฮา) แกยังไม่แน่ใจว่าที่แกเห็นใช่คนรึเปล่านะ สงสัยเคย "เอ้า! สงสัยเคยตอบเลย" "ใครครับ" "คุณน่ะ ตอบเลย" เค้าก็ลุกขึ้นยืน "อ้า คนคือสัตว์ประเสริฐครับ" "ขอบคุณมากครับ" มีคนสะดุ้งคนนึงชื่อประเสริฐนั่งแถวหน้านะครับ (ฮา)

ทินวัฒน์เล่นคำว่า ประเสริฐ ที่หมายถึง วิเศษ ดีเลิศ ดีที่สุด กับคำว่า ประเสริฐ ที่เป็นชื่อของคน ซึ่ง ประเสริฐ ในคำหลังนี้ไม่มีความหมายเกี่ยวข้องกับคำแรกที่กล่าวนำมา

(๒๖) "วิถีชีวิต"

> แล้วก็อีกอันนึงก็คือว่า ขาดวินัย คนไทยขาดวินัยนะครับ ขาดวินัย เรามีแต่วินัย พันธุรักษ์ นะฮะ (ฮา) แต่เราขาดวินัย ระเบียบวินัย นะ

ทินวัฒน์เล่นคำว่า วินัย ที่หมายถึง การอยู่ในระเบียบแบบแผนและข้อบังคับ กับ วินัย ที่เป็นชื่อของนักร้องผู้หนึ่ง ซึ่งในคำหลังนี้เป็นคำที่ไม่ได้อยู่ในความคิดของผู้ฟังเมื่อได้ยินคำว่า วินัย

(๒๗) "ชีวิตสดใสในโลกสีเขียว"

ในขุนเขาลำเนาไพร สัตว์อาศัยพึ่งพิง ทั้งเก้ง กวาง ค่าง ลิง วัวกระทิง เลียงผา ทั้งโคถึกมฤคี และหัตถีงามงอน ทั้งโคถึกมฤคพิทักษ์ และเขี้ยวหักงามงอน พฤกษา พฤษภกาสรต่างกินนอนในพนา มีความสุขประสาสัตว์ ไม่ออกมากัดรังแก แต่มนุษย์สุดแย่ เที่ยวรังแกเม่นฆ่า ...

ทินวัฒน์เล่นคำว่า โคถึกมฤคี กับคำว่า โคถึกมฤคพิทักษ์ซึ่งเป็นนามสกุลของทินวัฒน์เอง คำที่นำมาเล่นกันนี้สามารถสร้างความขบขันได้ เพราะเป็นการเล่นคำเพื่อล้อเลียนตัวทินวัฒน์เองได้อย่างที่ผู้ฟังคาดไม่ถึง

๕.๒.๖ การเล่นสำนวน

กาญจนา นาคสกุล (๒๕๓๘ : ๑๑๓) ให้ความหมายของ สำนวน ไว้ว่า เป็นคำหรือกลุ่มคำที่ใช้ในความหมายแตกต่างจากที่ใช้ปกติ หรือในความหมายที่มิได้เกิดจากความหมายปกติของคำที่ประกอบอยู่นั้น ความหมายที่แตกต่างไปมักเป็นความหมายในลักษณะเปรียบเทียบซึ่งฟังดูเป็นชั้นเชิง

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยยึดนิยามตามที่กาญจนาเสนอไว้ แต่เนื่องจากนิยามนี้ยังรวมอุปลักษณ์เข้าไว้ด้วย ผู้วิจัยจึงเพิ่มเติมเกณฑ์อีกข้อหนึ่ง คือ สำนวน ต้องเป็นความเปรียบที่ใช้กันแพร่หลายจนผู้ใช้หรือผู้ฟังสามารถเข้าใจความหมายได้ทันที

ทินวัฒน์มีวิธีการเล่นสำนวนหลายวิธี วิธีการหนึ่งที่ทินวัฒน์ใช้คือ การนำสำนวน ๒ สำนวนที่มีใช้อยู่แล้วมารวมเป็นสำนวนเดียว โดยที่ยังคงความหมายของสำนวนเดิมไว้ ดังตัวอย่าง

(๒๘) "วิถีชีวิต"

เราช่วงนี้เราจะพูดกันถึงเรื่องการเป็นนักบริหารที่ดีอ่ะนะฮะ หัวใจนักบริหาร แหม! มันเขินจริง ๆ ไม่รู้ผมเอามะพร้าวห้าวขายสวนรึเปล่า เพราะว่าท่านก็เป็นนักบริหารเยอะเลยวันนี้มีมากพอ ๆกับเมื่อวานนะฮะ ก็อย่าหาว่าผมสอนสังฆราชให้ว่ายน้ำเลยนะฮะ (ฮา) จีวรเปียกล่ะนะฮะ (ฮา) __

สอนสังฆราชให้ว่ายน้ำ เป็นสำนวนที่เกิดจากการรวมสำนวนเดิมของไทย ๒ สำนวน ได้แก่ สำนวน สอนจระเข้ให้ว่ายน้ำ และสำนวน สอนหนังสือสังฆราช ซึ่งทั้ง ๒ สำนวนนี้ต่างมีความหมายว่า สอนสิ่งที่เขารู้ดีหรือที่เขาถนัดอยู่แล้ว (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๓๙ : ๘๒)

นอกจากวิธีดังกล่าวผู้วิจัยพบว่า ทินวัฒน์ยังเล่นสำนวนด้วยการเปลี่ยนคำบางคำ และสลับตำแหน่งคำในสำนวนเดิม ได้เป็นสำนวนใหม่ที่มีความหมายต่างไปจากความหมายของสำนวนเดิม ดังตัวอย่าง

(๒๙) "วิถีชีวิต"

> ผมชอบภาษาฝรั่งคำนึง เค้าบอกว่า Be different behave normal Be different behave normal หมายความว่า จงทำอะไรที่มันแตกต่างง่ะ แต่วางตัวเหมือนเดิม นะฮะ Be different คือทำอะไรที่มันยิ่งใหญ่ แตกต่าง แต่วางตัวเหมือนเดิม Be different behave normal อันนี้จะเกิดประโยชน์มาก แต่นี้เท่าที่เห็นในสังคมนี้มัน มัน Be nothing น่ะ แล้ว Behave different น่ะ (ฮา) มันไม่มีอะไรในสมองเล้ย ในกะโหลกเนี่ย ในกึ๋นเนี่ยไม่มีอะไรเล้ย ว่างเปล่าเลย แต่มันทำ ทำเหมือนกะมีน่ะครับ

Be nothing behave different เป็นสำนวนภาษาอังกฤษที่มาจากสำนวนเดิมว่า Be different behave normal ทินวัฒน์ย้ายตำแหน่งของคำ different ในสำนวนเดิมไปไว้ท้ายสำนวนแทนคำว่า normal และเพิ่มคำ nothing แทนตำแหน่งเดิมของคำ different ความหมายของสำนวนที่ดัดแปลงแล้ว จึงเปลี่ยนไปในทางตรงกันข้าม

วิธีการเล่นสำนวนอีกวิธีหนึ่งที่ผู้วิจัยพบ คือ การเล่นสำนวนโดยการเปลี่ยนคำบางคำในสำนวนเดิมที่เป็นภาษาอังกฤษให้เป็นคำภาษาไทย ดังตัวอย่าง

(๓๐) "พลิกคุณค่าชีวิต"

> ข้อที่สามคือ เค้าได้งานที่เหมาะกับความรู้ความสามารถเค้า เค้าเรียกว่า ใช้งานเหมาะกับคนนั่นน่ะครับ เราพูดกันมาตั้งนานแล้ว put the right man to the right job เนี่ย เค้าว่ากันมานักหนาแล้วนะฮะ แต่ก็ไม่ค่อยได้ทำกันน่ะครับ แม้กระทั่งระดับชาติเค้าก็ไม่ทำ เค้า put the ไม้ประดับ to the right กระถางนะฮะ (ฮา) นั่งกันคึ้กไปหมด ดูแล้วไม่น่าไว้ใจซักคนเดียวนะฮะ น่าจะเอาเราไปใช้มั่งนะฮะ (ฮา) อะไรก็ไม่รู้ นะฮะ ขอให้ได้งานเหมาะกับตัวเค้า อันนี้เป็นข้อที่สาม

put the ไม้ประดับ to the right กระถาง มาจากสำนวนเดิม คือ put the right man to the right job ทินวัฒน์เปลี่ยนคำบางคำในสำนวนเดิมโดยนำคำภาษาไทยมาผสมกับคำภาษาอังกฤษ ได้ความหมายของสำนวนใหม่เป็นการเสียดสีคนที่ทำงานเหมือนไม้ประดับ คือ คนที่ไม่มีความรู้ความสามารถในงานที่ทำนั้นอย่างแท้จริง และทำให้ผู้ฟังรู้สึกขบขันจากความไม่เข้ากันของภาษาและจากความหมายที่กล่าวเสียดสีคนเหล่านี้ด้วย

๕.๒.๗ การเล่นความหมาย

การเล่นความหมายของทินวัฒน์ ได้แก่ การนำคำหรือสำนวนมาแปลความหมายตามรูป ให้มีความหมายแตกต่างจากที่คนทั่วไปเข้าใจ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(๓๑) "เศรษฐกิจพอเพียง เลี้ยงชีวิตยั่งยืน"

> ที่ร้ายกว่านั้นก็คือร้านซักแห้ง ผมมีร้านเจ้าประจำอยู่แถว ๆ แถวอุดมสุข ผมอยู่บางนานี่ ถามว่า "เป็นยังไงมั่งเถ้าแก่" "ลำบากครับ" "เป็นไง" "ลูกค้าเค้าบอก ไม่ต้องซักมันก็แห้งอยู่แล้ว" (ฮา) แหม! มันโชคร้ายจริง ๆนะ ชื่อร้านมันซักแห้ง ไม่ต้องซักก็แห้งแล้ว ซักให้เปียกทำไม ก็เลยไม่มีรายได้ เดือดร้อนหมด ผมเจอใครไม่เห็นมีใครดีขึ้น

ร้านซักแห้ง เป็นคำที่ผู้ฟังเข้าใจดีว่าคือร้านที่บริการทำความสะอาดเสื้อผ้าหรือสิ่งทอต่าง ๆ ด้วยวิธีพิเศษให้แก่ลูกค้า (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๒๕ : ๒๗๙) แต่ในที่นี้ทินวัฒน์เล่นคำว่า ซักแห้ง โดยแปลความหมายตามรูปว่า ปกติเสื้อผ้าก็แห้งอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องนำเสื้อผ้านั้นมาร้านซักแห้งอีก ผู้ฟังจึงรู้สึกขบขันเพราะไม่คาดคิดว่าทินวัฒน์จะตีความตรง ๆเช่นนี้

(๓๒) "เศรษฐกิจพอเพียง เลี้ยงชีวิตยั่งยืน"

> นี้เพลงบางเพลงเนี่ย โอ้โฮ อย่าว่าแต่เพลงผู้ใหญ่นะ หรือเพลงมาร์ชเพลงเก่าแก่ยุคหลวงวิจิตรวาทการนะ เพลงรุ่นใหม่ ๆก็ไม่ใช่เล็กน้อยนะครับ ไม่เบานะครับ เป็นนิ่วเลยครับ ไม่เบาเลยเป็นนิ่วนะฮะ คือเค้ามีข้อคิดของเค้าแล้วคน คนร้องได้เป็น เป็นแสน ๆคน ท่านก็คงเคยได้ฟัง ของอ้อมสุนิสา

ไม่เบา เป็นคำที่ใช้ชมเชยสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น "แต่งเพลงเก่งไม่เบาเลย" แต่ในที่นี้ทินวัฒน์ใช้หมายถึง ถ่ายปัสสาวะ ผู้ฟังสามารถทราบว่า ไม่เบา ว่าหมายถึง ไม่ถ่ายปัสสาวะหรืออั้นปัสสาวะได้ เพราะทินวัฒน์กล่าวตามมาว่า เป็นนิ่ว ซึ่งเป็นผลจากการอั้นปัสสาวะนั่นเอง

(๓๓) "วิถีชีวิต"

> แล้วก็มีคำจีนเป็นสุภาษิต บอกว่า "หยีนเติ้ง ชิ้วเฉียน" ถ้าผมจำไม่ผิดนะฮะ หยีนเติ้ง ชิ้วเฉียน แปลว่า ชีวิตมนุษย์เนี่ย นะฮะ ฟ้าดินกำหนดไม่ได้ เรากำหนดชีวิตตัวเราเอง เพราะนั้นอย่าไปอิจฉา ถ้าใครเค้าดีกว่าเรา หรือเค้าเกิดมารวย เค้าเรียก คาบช้อนเงินช้อนทองมา ไอ้นี่สำนวนนะ ไม่ได้คาบจริง ๆ นะ โห! เจ็บน่าดูเลย เย็บหลายเข็มเลย คือเป็นสำนวนนะฮะ ลูกคนรวยอ่ะครับ (ฮา)

คาบช้อนเงินช้อนทอง เป็นสำนวนไทย มาจากสำนวนเต็มว่า คาบช้อนเงินช้อนทองมาเกิด มีหมายความว่า ผู้ที่มีชีวิตสะดวกสบาย ร่ำรวยมาตั้งแต่กำเนิดโดยไม่ต้องทำอะไร ในตัวอย่างทินวัฒน์นำสำนวนนี้มาแปลความหมายตามรูปว่า ถ้าเด็กทารกคาบช้อนออกมาตอนเกิดจริง ๆ แม่คงจะเจ็บช่องคลอด และคงต้องเย็บหลายเข็ม

(๓๔) "วิถีชีวิต"

> เอ่อ หนึ่งก็คือ เช้าชามเย็นชาม อันนี้ระบาดมากเลย ทุกหน่วยงานมีหมด ข้าราชการจะเป็นมากกว่า เอกชนมีน้อย แต่ก็มี รัฐวิสาหกิจเป็นเยอะนะฮะ เช้าชามเย็นชาม คือ เช้าชามเย็นชาม เข้าใจมั้ยเป็นสำนวน คือไม่อยากได้ใคร่มี ทำไปเรื่อย ๆเฉื่อย ๆ เช้าชามเย็นชาม เผลอ ๆกลางคืนบะหมี่อีกชองนึงนะฮะ (ฮา) อันที่หนึ่ง

เช้าชามเย็นชาม มีความหมายว่า การทำงานให้ผ่านไปวันหนึ่ง ๆ โดยไม่ได้ตั้งใจ หรือกระตือรือร้นที่จะหาความก้าวหน้าในงานนั้น แต่ทินวัฒน์ได้เพิ่มเติมถ้อยคำในตอนท้ายว่า "เผลอ ๆกลางคืนบะหมี่อีกชองนึง" ซึ่งมีความหมายสอดคล้องกับความหมายตามรูปของสำนวน

(๓๕) "ชีวิตมิใช่น้ำแข็งเปล่า"

> ข้อที่สอง เค้าบอกว่า ไม้แข็งย่อมต้องขวานคม จริง ๆแล้วมันมาจากคำเต็มว่า ไม้สูงย่อมต้องลมแรง ไม้แข็งย่อมต้องขวานคม ไม้สูงย่อมต้องลมแรงนี้มันอยู่ในทอล์คโชว์ ๑ ไปแล้ว นี้ไม้แข็งย่อมต้องขวานคม คือ ถ้าแข็งมาก็ต้องเจอขวานคม ๆ งั้นใครก็ตามที่ทำตัวมุทะลุ ดุเดือด ดุดันบ้าบิ่น ยอมหักไม่ยอมงอ เปรี้ยงปร้าง ท้าทายเค้าไปทั่ว ก็ต้องโดนขวานล่ะนะฮะ (ฮา)

ไม้แข็งย่อมต้องขวานคม เป็นสำนวนไทย มาจากสำนวนเต็มว่า ไม้สูงย่อมต้องลมแรง ไม้แข็งย่อมต้องขวานคม มีความหมายว่า ผู้ที่ทำตัวเป็นคนแข็งกร้าว ท้าทายคนไปทั่ว คน ๆนั้นจะไม่มีใครชื่นชอบ และอาจได้รับผลร้ายจากลักษณะของตนเช่นนั้น แต่ในตัวอย่างทินวัฒน์เล่นความหมายตามรูปคือ "ต้องโดนขวาน"

(๓๖) "เศรษฐกิจพอเพียง เลี้ยงชีวิตยั่งยืน"

> อีกคำนึง สูงสุดสู่สามัญ หรือที่เรียกว่า Back to basic สำนวนใหม่เค้าใช้คำว่า ติดดิน Down to earth ติดดินเนี่ย ไม่ใช่โดนตื้บนะฮะ ติดดิน (ฮา) เดี๋ยวว่าโดนเหยียบว่าติดดินก็ติดดิน คือ คือทำตัวง่าย ๆทำชีวิตง่าย ๆ ทำให้เหมาะสมกับสภาพรอบข้าง สิ่งแวดล้อม อย่าไปทำตัวให้มันหรือหวาวุ่นวาย...

ติดดิน เป็นสำนวนที่มีความหมายว่า ทำตัวง่าย ๆเหมือนคนทั่วไป แต่ทินวัฒน์นำมาแปลความหมายตามรูป สังเกตได้จากคำว่า โดนตื้บ และ โดนเหยียบที่ทินวัฒน์กล่าวตามมา

(๓๗) "วิถีชีวิต"

อันที่ ๓ ก็คือ ลักษณะเรื่องจริงทำเป็นเรื่องเล่น แล้วเรื่องเล่นทำเป็นเรื่องจริง นะ เรื่องจริงๆทำเป็นเล่นหมด เรียกว่าเล่นหมดนะ เล่นหุ้น เล่นที่ เล่นส่งออก เล่นการเมือง เอ้า เอาสิ เล่นการเมือง คุณธนาชัย เล่นการเมือง อู้ย! การเมืองนี่มันยิ่งใหญ่ที่สุดเลยนะครับ คนที่จะเข้าไปทำงานทางการเมืองนี่ มันไม่ควรจะไปเล่นกันนะฮะ (ฮา)

เล่นการเมือง มีความหมายว่า เข้าไปมีบทบาททางการเมืองอย่างจริงจัง แต่ในที่นี้ทินวัฒน์แปลความหมายตามรูป โดยให้ความหมายของคำว่า เล่น ว่าหมายถึง ทำเพื่อสนุกหรือผ่อนอารมณ์ สาละวนหรือหมกมุ่นอยู่กับสิ่งใดๆด้วยความเพลิดเพลินเป็นเฉพาะ ทำหรือพูดอย่างไม่เอาจริง (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๒๕ : ๗๒๑) ซึ่งเป็นความหมายที่ตรงข้ามกับความหมายที่ผู้ฟังเข้าใจ ทินวัฒน์นำสำนวนนี้มาใช้เพื่อเสียดสีนักการเมืองที่ไม่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ของตัวเอง และเห็นการเมืองเป็นเพียงเรื่องสนุกเท่านั้น

(๓๘) "วิถีชีวิต"

เอ่อ เขี้ยวลากดิน คือพวกเค้าเรียกพวกเล่ห์เหลี่ยมสูงอ่ะฮะ มันรอบจัด รอบจัด พวกแก่วิชา แก่วัด มีหลายคำนะฮะ พวกเขี้ยวลากดินน่ะ ก็ดีเหมือนน่ะ มัน มันเป็นภัยสว่างนะฮะ ไปไหนก็เสียงแกรกๆๆ เสียงเขี้ยวมาก่อนนะฮะ (ฮา) เรา เราก็รู้ถ้าไอ้เนี่ยมาแล้ว เขี้ยวลากดิน

เมื่อทินวัฒน์อธิบายความหมายของสำนวน เขี้ยวลากดิน แล้ว ทินวัฒน์ยังแปลความหมายของสำนวนตามรูป และยังทำให้เห็นภาพที่ขบขันด้วย

(๓๙) "พลิกคุณค่าชีวิต"

ส่วนบ้าหอบฟางเนี่ยครับ ทำงานไม่เป็นฮะ เช้าก็ทำงาน ทำจนเย็นทำไม่จบอ่ะ หอบใส่กระเป๋ายัดๆๆๆหิ้วกลับ กลับบ้าน กลับไปถึงโยนตึ้ง เมื่อยเหนื่อย อาบน้ำ กินข้าว นอนเอาแรงซักครู่นึง หลับเลย เช้าหอบมาใหม่ ไอ้ฟางก้อนเดิมอ่ะ หอบมาใหม่ (ฮา)

บ้าหอบฟาง มีความหมายว่า บ้าสมบัติ เห็นอะไรๆ เป็นของมีค่าจะเอาทั้งนั้น อาการที่หอบหิ้วสิ่งของพะรุงพะรัง (ราชบัณฑิตยสถาน,๒๕๓๙ : ๔๕) เมื่อทินวัฒน์อธิบายความหมายของสำนวนแล้ว ทินวัฒน์ยังใช้ความหมายตรงเพื่อช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจสำนวนได้ชัดเจนขึ้น และให้ภาพที่น่าขบขันด้วย

๕.๒.๘ การใช้ความเปรียบที่ให้ภาพขบขัน และความเปรียบที่เกินจริง

ความเปรียบ หรืออุปลักษณ์ (Metaphor) หมายถึง ถ้อยคำแสดงการเปรียบเทียบของสองสิ่ง สิ่งหนึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบ อีกสิ่งหนึ่งเป็นแบบเปรียบ (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, ๒๕๔๒ : ๒๕๐)

การใช้ความเปรียบโดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานเขียนและวรรณกรรมต่าง ๆนั้น มักมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการ มองเห็นภาพและเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนได้อย่างลึกซึ้ง ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์สะเทือนใจและเกิดเป็นภาพที่แจ่มชัดภายในใจผู้อ่าน ส่วนความเปรียบที่ใช้ในองค์ประกอบปริจเฉททอล์คโชว์ของทินวัฒน์นั้น นอกจากจะมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายที่ต้องการสื่อได้ชัดเจนแล้ว ยังมีหน้าที่อีกประการหนึ่งคือ เพื่อสร้างความขบขัน ทำให้ผู้ฟังรู้สึกสนุกสนาน

ความเปรียบที่พบในปริจเฉททอล์คโชว์ของทินวัฒน์ มี ๒ ลักษณะ ดังนี้

๑) ความเปรียบที่ให้ภาพขบขัน

ทินวัฒน์ใช้แบบเปรียบซึ่งเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวและมีลักษณะเด่นเป็นที่รู้จัก ผู้ฟังจึงสามารถนึกภาพที่น่าขบขันตามและเข้าใจความหมายของความเปรียบนั้น ๆได้เป็นอย่างดี ดังตัวอย่าง

(๔๐) "วิถีชีวิต"

สวัสดีครับ เดี๋ยวนี้ไหว้สวย (ฮา) เมื่อก่อนไหว้คนเหมือนเสี่ยงเซียมซี นะฮะ ไหว้งี้ เดี๋ยวนี้ไหว้มีการโค้ง หัดมาสามสี่เดือนนะฮะ สามสี่เดือน

ไหว้คนเหมือนเสี่ยงเซียมซี เป็นความเปรียบที่ทินวัฒน์กล่าวเปรียบเทียบกิริยาการไหว้ของตนเองกับการเสี่ยงเซียมซี กล่าวคือ ผู้ที่กำลังเสี่ยงเซียมซีจะทำกิริยาอาการเขย่ากระบอกเซียมซีขึ้นลงอย่างรวดเร็วเพื่อให้ไม้เซียมซีหล่นจากกระบอก ดังนั้น ความเปรียบนี้จึงทำให้เห็นภาพการไหว้ของทินวัฒน์ที่มีการก้มลงและเงยหน้าขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นภาพที่น่าขบขันต่างจากอาการไหว้อย่างนอบน้อมที่ถือเป็นมาตรฐาน

(๔๑) "พลิกคุณค่าชีวิต"

ผมเห็นยามแล้วผมใจนึงก็ชอบเค้า อีกใจนึงก็สงสาร สงสารเค้า แต่งตัวดีนะครับ แต่งชุดไอ้ชุดสีกรมท่าเข้มอ่ะ เสื้อสีอ่อนกว่ากางเกงนะฮะ มีหมวกขัดแววเลย แล้วบ่ามีอินทรธนู แล้วมีกระดุม ๓ เม็ด แล้วมีสายนกหวีด มีเหรียญกล้าหาญ มีสากกระเบือห้อยอันนึงตรงนี้ (ฮา)

จากตัวอย่าง ทินวัฒน์เปรียบกระบองของยามว่ามีลักษณะเหมือน สากกระเบือ ความเปรียบนี้เป็นการเปรียบโดยนำของสองสิ่งที่มีลักษณะเหมือนกันอย่างชัดเจนมาเปรียบ เมื่อคนฟังนึกภาพตามก็จะเห็นภาพที่น่าขบขัน

๒) ความเปรียบที่เกินจริง

ความเปรียบที่เกินจริง คือการเปรียบเทียบในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ หรือไม่สามารถเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริง ดังตัวอย่าง

(๔๒) "วิถีชีวิต"

นางสาวไทยเมื่อก่อนน่ะ นางสาวสยาม ประกวดที่นครปฐมบ้านผมเนี่ย อ่า เค้าเรียกสาวนครชัยศรีนะครับ มาจากโพธาราม บ้านโป่ง คนสวยโพธาราม คนงามบ้านโป่งนี่ มาจากสุพรรณ มาจากอะไร สวย แหม! มาจากเชียงใหม่ เทพีสันป่าตอง สันป่าข่อย เทพีป่าซางเนี่ย โอ้โห! เยี่ยมเลย สวย แหม! ผมเคยเห็นใกล้ๆนะ ผมแปลกว่าเค้าเลี้ยงมายังไง ยังกะเกิดมาแล้วเอาแก้วครอบไว้เลยนะฮะ (ฮา) ไม่มีไฝฝีขี้แมลงวัน ไม่มีอะไรเลย

เลี้ยงมายังกะเกิดมาแล้วเอาแก้วครอบไว้ เป็นความเปรียบที่เปรียบเทียบอย่างเกินจริง เพราะในชีวิตจริงไม่มีพ่อแม่คนใดที่เลี้ยงลูกโดยเอาแก้วมาครอบไว้เช่นนี้ ความเปรียบนี้ทำให้ผู้ฟังเห็นภาพผู้เข้าประกวดนางสาวไทยที่มีผิวพรรณเนียนสวย ไม่มีไฝ ฝี และขี้แมลงวัน และยังใช้เสียดสีผู้เข้าประกวดนางสาวไทยที่ได้รับการปฏิบัติดูแลอย่างดีเป็นพิเศษต่างจากคนทั่วไปได้อีกด้วย

(๔๓) "ชีวิตคนไทยปี ๒๐๐๐"

มีเงินมากแล้วไม่รู้จะทำอะไรฮะ โอ้โห คนมีเงินก็อาภัพเหมือนกันนะ ไม่รู้จะทำอะไร ก็ปรนเปรอความสุขส่วนตัว จนกระทั่งมันเพียบจนกระทั่งมันล้น จนกระทั่งมันอ้วก เงินเนี่ย ถ้ามันมีมากเกินไปแล้วไม่รู้จักใช้เนี่ย ร่างกายจะอ่อนแอลง กลายเป็นเศรษฐีในห้องไอซียูนะฮะ ทำอะไรก็กลัวไปหมด แล้วก็ไม่ได้ออกกำลังฮะ ทุกอย่างในบ้านนี่เป็น High touch หมด นะ ขับรถมาถึงบ้านนี่ไม่ต้องเปิดประตูเองนะฮะ กดรีโมทปี๊บ ประตูเปิด ยกขึ้น รถก็เข้า พอหันกลับมาก็ปี๊บ ปิด เข้าบ้านพอเดินเข้าไปประตูเปิดเอง มันเป็นระบบเซ็นซิ่ง ประตูเปิดเองฮะ เปิดยังกะมีมือผีเปิด เปิดเองครับ เข้าไป (ฮา)

เปิดยังกะมีมือผีเปิด เป็นความเปรียบที่เกินจริง เพราะจริงๆแล้วไม่มีผีมาเปิดประตูให้เศรษฐี ทินวัฒน์ใช้ความเปรียบเพื่อเสียดสีคนที่มีชีวิดสะดวกสบายจนกระทั่งจะเปิดประตูก็ยังไม่ต้องเปิดเอง

(๔๔) "ชีวิตคนไทยปี ๒๐๐๐"

โทรศัพท์มือถือนี่เข้ามาซักกี่ปีแล้วฮะ ท่านดอกเตอร์ทักษิณฮะ ถึง ๑๐ มั้ย แปดเก้าปีแล้วใช่มั้ย ประมาณ ๙ ปีฮะ มาใหม่ๆนี่ผมไม่สนเลยนะฮะ ผมบอกตรงๆผมรู้สึกมันเกะกะมากนะฮะ มันใหญ่เท่าเรือสำปั้นนะ ขนาดนี้นะ (ฮา) จะไปไหนต้องแบกมันไป แบก ถืองี้ไม่ได้ ตก แบกไป ใส่ถ่าน ๒ ก้อน

โทรศัพท์ใหญ่เท่าเรือสำปั้น เป็นความเปรียบที่เกินจริง เพราะโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือโทรศัพท์มือถือนั้น แม้จะมีขนาดใหญ่โตมากเพียงใด ก็ไม่มีทางที่จะมีขนาดเท่ากับเรือสำปั้นได้

๕.๒.๙ การใช้ถ้อยคำแฝงนัย

การแฝงนัย (Irony) เป็นกลวิธีการใช้ภาษาแบบหนึ่งที่ช่วยสร้างความขบขันให้ผู้ฟังได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยพบว่า มีงานวิจัยที่กล่าวถึง Irony ไว้บ้าง งานวิจัยเรื่องลีลาเสียดสีในวรรณกรรมของลาว คำหอม (มารศรี สอทิพย์, ๒๕๔๒) ใช้คำว่า การแฝงนัย แทนคำว่า Irony ส่วนบทความเรื่องหน้าที่ของอุปลักษณ์จากมุมมองของผู้พูดภาษาไทย (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, ๒๔๔๒) ใช้คำว่า ถ้อยคำนัยผกผัน แทนคำว่า Verbal irony เป็นต้น

Natthaporn Panpothong (1995 : 19) ให้ความหมายของ Verbal Irony ไว้ว่า หมายถึง การพูดอย่างหนึ่งแต่หมายความตรงกันข้าม การพูดสิ่งที่ตนเชื่อว่าไม่จริง หรือวัจนกรรมที่มีการละเมิดกฎความจริงใจ

ส่วนพจนานุกรมต่างๆได้ให้ความหมายของ ถ้อยคำแฝงนัย (Irony) ไว้ดังนี้

Webster's Ninth New Collegiate Dictionary (1989 : 639) ให้ความหมายของถ้อยคำแฝงนัย ไว้ว่า คือ การใช้คำเพื่อแสดงความหมายบางอย่างที่ตรงข้ามกับความหมายตามรูป ส่วน Oxford Advanced Learner's Dictionary of current English (1990 : 665) ให้ความหมายของ ถ้อยคำแฝงนัย ไว้ว่า คือ การแสดงความหมายของสิ่งๆหนึ่งโดยการพูดสิ่งที่ตรงข้ามเพื่อเป็นการเน้น เพื่อความขบขัน เพื่อประชดประชัน เป็นต้น

ความหมายของ ถ้อยคำแฝงนัย ข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ถ้อยคำแฝงนัยเป็นการใช้ถ้อยคำที่มีการผกผันของความหมาย

Panpothong (1995 : 19) กล่าวว่า ผู้พูดภาษาไทยมีจุดประสงค์ของการกล่าวถ้อยคำแฝงนัยหลายอย่าง เช่น ใช้เพื่อสร้างความขบขัน หรือเพื่อสร้างความเจ็บปวดก็ได้ และในงานวิจัยนี้พบว่า ทินวัฒน์มีจุดประสงค์ของการใช้ถ้อยคำแฝงนัย ๒ ประการ คือ

๑) ถ้อยคำแฝงนัยที่ให้ความขบขันเพียงอย่างเดียว

ถ้อยคำแฝงนัยที่ให้ความขบขันในปริจเฉททอล์คโชว์ของทินวัฒน์จะเป็นการกล่าวถึงสิ่งที่ทินวัฒน์ไม่ได้เชื่อว่าเป็นอย่างนั้นจริง และผู้ฟังก็ทราบดีเช่นกัน ดังตัวอย่าง

(๔๕) "ชีวิตคนไทย ปี ๒๐๐๐"

ผมไม่ได้ขัดข้องธุรกิจของบริษัททางโทรศัพท์มือถือนะครับ ถ้าใครยังไม่ซื้อก็แล้วไปนะฮะ ไม่ต้อง ไม่ต้องห่วงอะไรมาก อีกไม่นานมันจะแถมมากับผงซักฟอกนะฮะ (ฮา) มัน มัน มันคือท่านซื้อผงลิตรมาเนี่ย เค้าจะแถมมาอันนึงน่ะ แล้วก็พูด ๒ ครั้ง แล้วก็โยนทิ้งไป หมดอายุ (ฮา) _ มันเล็กลงถูกลง นี่คือเทคโนโลยีสมัยใหม่ เครื่องมือเครื่องไม้ซึ่งจะทำให้เรามีชีวิตที่ง่ายขึ้น แล้วก็มีความสะดวกสบายมากขึ้น

ทินวัฒน์ต้องการสื่อให้ผู้ฟังทราบว่า แต่ก่อนโทรศัพท์มือถือมีราคาค่อนข้างแพง แต่ปัจจุบันกลับมีราคาถูกลงมาก ข้อความที่ใช้สื่อนี้เป็นการกล่าวเกินจริงที่ผู้พูดไม่ได้เชื่อในสิ่งที่ตนพูด และผู้ฟังก็ทราบดีว่าไม่มีทางเป็นไปได้

(๔๖) "ชีวิตสดใสในโลกสีเขียว"

เมื่อก่อนนี้กีฬาเขตกีฬาประเทศไทยนี่นะครับ เด็กต่างจังหวัดวิ่งเก่งกว่ากรุงเทพครับ เดี๋ยวนี้เด็กกรุงเทพวิ่งเก่งกว่า เพราะมันออกเทนสูงกว่าครับ (ฮา) รับมาตั้งกะยังไม่เกิดน่ะครับ สูงกว่าเด็กต่างจังหวัดเยอะเลย นั่นสิ่งแวดล้อมนี่เป็นเรื่องที่เริ่มต้นจากที่บ้านครับ

จากตัวอย่าง ทินวัฒน์ต้องการพูดถึงปัญหามลภาวะในอากาศ แต่ไม่ได้กล่าวถึงปัญหาโดยตรง เพียงบรรยายว่าเดี๋ยวนี้เด็กกรุงเทพฯวิ่งเก่งกว่าเด็กต่างจังหวัด เพราะได้รับออกเทนซึ่งเป็นค่าที่ใช้บ่งบอกชนิดของน้ำมันรถเข้าไปตั้งแต่ยังอยู่ในครรภ์แม่ ทินวัฒน์ไม่ได้เชื่อในสิ่งที่ตนพูดนั้นจริงๆ และผู้ฟังก็ทราบดีเช่นกันว่าทินวัฒน์ไม่ได้หมายความอย่างที่พูด

(๔๗) "ชีวิตสดใสในโลกสีเขียว"

...เล้าหมูส่งกลิ่นเหม็นก็มาฟ้องเราครับ ขอประทานโทษ เหม็นอุจจาระหมูอ่ะ ก็มาฟ้องเรา ให้ไปดูแลหน่อย เราก็เรียกเจ้าของเล้าหมูมา เรียกชาวบ้านมา หัวหน้าคนที่เรียกร้อง เอามาคุย ประชุมเสร็จแล้วเราก็บอกว่า เอาล่ะไหนๆก็แก้ไม่ได้แล้ว ก็ขอให้คุณบริจาคหน่อยซิ สร้างทางเดิน สร้างที่อ่านหนังสือ สร้างส้วมสาธารณะให้เค้า เดี๋ยวนี้ก็เลยทำเสร็จแล้ว ปรากฏว่าขี้หมูหอมแล้วครับ ขี้หมูหอมแล้วครับ (ฮา)

ทินวัฒน์ทราบดีว่าจริง ๆแล้วขี้หมูก็ไม่มีทางที่จะมีกลิ่นหอมได้ และผู้ฟังก็ทราบเช่นกัน แต่ที่ทินวัฒน์พูดเช่นนี้ก็เพื่อสื่อให้ผู้ฟังทราบว่า ผลจากการที่เจ้าของเล้าหมูให้ความช่วยเหลือชาวบ้านจากสิ่งที่ชาวบ้านไม่พอใจ ก็กลับกลายเป็นสิ่งที่ชาวบ้านพอใจได้

(๔๘) "เศรษฐกิจพอเพียง เลี้ยงชีวิตยั่งยืน"

ข้ามไปอีกซอยนึง เป็นร้านตัดผม ช่างประจำตัวผมเนี่ย ชื่อช่างชินคัชชากร เป็นนักแต่งเพลงนะฮะ แต่งเพลงลูกทุ่งให้เพลิน พรหมแดนร้อง ถามว่า "ช่างเป็นไงมั่ง" "โอ สมัยนี้ ผมไม่ค่อยงอกครับ" (ฮา) อู้ ผมไม่ค่อยงอกประหลาดมั้ย ผมไม่ค่อยงอก มีที่ไหน คือผมมันก็คงงอกเหมือนเก่าอ่ะ แต่มันขี้เกียจตัดอ่ะ ตัดแล้วก็เสียตังค์ ก็เลยเก็บไว้เรื่อย ๆ ...

คำพูดที่ทินวัฒน์ยกตัวอย่างนี้ไม่ได้เป็นความจริง ผู้พูดไม่ได้เชื่อในสิ่งที่ตนเองพูดว่าเป็นเรื่องจริง และผู้ฟังก็ทราบดีเช่นกันว่า เหตุผลของการที่คนไม่มาตัดผมไม่ใช่เพราะผมไม่งอก แต่เป็นเพราะปัญหาเศรษฐกิจมากกว่า

๒) ถ้อยคำแฝงนัยที่ใช้เพื่อประชดประชันและเพื่อความขบขัน

Natthaporn Panpothong (1995 : 19) กล่าวว่า การประชดประชัน (Sarcasm) จัดเป็นประเภทย่อยหรือเป็นจุดประสงค์ประการหนึ่งของถ้อยคำแฝง การประชดประชันคือการที่ผู้พูดทำให้ผู้เป็นเป้าหมายรู้สึกเจ็บปวดจากคำพูดนั้น

ส่วนพจนานุกรมต่าง ๆ ได้ให้ความหมายของ การประชดประชัน (Sarcasm) ไว้ดังนี้

Webster's Ninth New Collegiate Dictionary (1989 : 1.043) ได้ให้ความหมายของไว้ว่า Sarcasm เป็นถ้อยคำที่รุนแรงและเสียดสี หรือมีนัยแฝงที่มุ่งให้เกิดความเจ็บปวด ส่วน Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English (1990 : 1.211) กล่าวถึง Sarcasm ไว้ว่า คือ ความขมขื่นอันเกิดจากผู้พูดเจตนาพูดให้คนบางคนรู้สึกเจ็บปวด โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะมีการแฝงนัยในคำพูดนั้นด้วย

จากคำนิยามข้างต้นนี้ พอจะสรุปได้ว่า การใช้ถ้อยคำแฝงนัยเพื่อประชดประชัน เป็นกลวิธีการพูดถึงสิ่งหนึ่งแต่มีความหมายตรงข้าม โดยผู้พูดมีจุดประสงค์เพื่อสร้างความเจ็บปวดให้กับผู้ที่เป็นเป้าหมาย และการพูดทุกครั้งจะต้องมีเป้าหมายของการพูดด้วยเสมอ

เมื่อพิจารณาถ้อยคำแฝงนัยที่มีจุดประสงค์เพื่อประชดประชันในองค์ประกอบปริจเฉททอล์คโชว์ของทินวัฒน์ ผู้วิจัยพบว่า เป้าหมายที่ทินวัฒน์พูดถึงส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่ผู้ฟังรู้จักเป็นอย่างดี เช่น นักการเมือง และบุคคลในอาชีพต่าง ๆ เป็นต้น ดังตัวอย่าง

(๔๙) "ชีวิตมิใช่น้ำแข็งเปล่า"

> ผู้จัดการเนี่ยหรือผู้บริหารเนี่ย ไม่ควรเป็นนกกระจอกนะฮะ นกกระจอกมันก็บินต่ำเกินไป แล้วไม่ควรจะเป็นนกอินทรีย์ด้วย นกอินทรีย์นี่บินสูงเกินไปมองไม่เห็นข้างล่างนะครับ ทางที่ดีควรจะเป็นนกกระจอกเทศครับ นะฮะ คือจะชูสูงก็ได้ มุดลงต่ำก็ได้ นะ จะได้เห็นความทุกข์สุขของลูกน้อง และก็มองการณ์ไกล พอชูคอขึ้นก็มองเห็นหมดนะฮะ เห็นยอดไม้ พอก้มลงมาสามารถดูพื้นดินได้นะ จึงเรียกว่าเป็นนายที่ดี เค้าถึงบอกว่าเราจะเอานายเป็นหลัก หรือจะเอาหลักเป็นนาย นะฮะ ถ้าเอานายเป็นหลัก นายต้องดี ถ้าจะเอาหลักเป็นนาย ไม่ต้องจ้าง ซื้อหลักมาตอกไว้นะฮะ (ฮา) ไม่พูดไม่จา เอาไว้ปิดทองนะฮะ เอาหัวหมูไปบน แล้วก็เอาผ้าแพรไปคลุมไปผูกก็ได้ มันต้องใช้นายเป็นหลัก ยึดนายเป็นหลัก ไม่ใช่ยึดหลักเป็นนาย

ทินวัฒน์ใช้ถ้อยคำแฝงนัยโดยแนะนำว่า "คนที่จะเอาหลักเป็นนาย ไม่ต้องจ้าง ให้ซื้อหลักมาตอกไว้" ทินวัฒน์ไม่ได้ต้องการให้คนทำเช่นนี้จริง ๆ แต่ต้องการแนะตรงข้าม กล่าวคือ ผู้ที่เป็นนายที่ดีจะต้องมองเห็นความทุกข์สุขของลูกน้อง ลูกน้องจึงจะเชื่อมั่นในตัวเจ้านายและเอาเจ้านายเป็นหลักได้ นอกจากประโยคดังกล่าวจะแนะนำตรงข้ามกับความหมายตามรูปแล้ว ทินวัฒน์ยังมีจุดประสงค์เพื่อจะประชดประชันคนที่เป็นเจ้านายให้ทำตัวเป็นนายที่ดีด้วย

(๕๐) "ชีวิตคนไทย ปี ๒๐๐๐"

> (ร้องเพลง) กา กากินั้ง นะพวกเรานะกากินั้งนะ พวกนะเรา ตอนเล็ก ๆไม่เรียนหนังสือ โตขึ้นมาต้องขัดรองเท้า แม่ของเราให้จำเอาไว้ อย่าไว้ใจพวกสัตว์ ๔ เท้า กากินั้งนะ พวกนะเรา กากินั้งนะ พวกนะเรา เอ้าวิ่งมอเตอไซด์ จ่าแตงไทย ชิงเจียยู่อี่ ชิงนี้ฮวกไช้ แช่โอ แช่เบ๊ แช่เตีย แช่ตั้ง แช่ตั้ง แช่เหลิม แช่หมัก แช่เหนาะ แช่ตัน แช่ ๆ ๆแช่ ๒๘ ตัน (ฮา ปรบมือ) กากินั้ง กากินั้งนะพวกนะเรา กากินั้ง อา กากินั้งพวกเดียวกัน (ฮา)

เป้าหมายของการประชดประชันในตัวอย่างนี้คือ นักการเมืองที่มีชื่อเสียงโด่งดัง สังเกตได้จากคำว่า แช่เหลิม แช่หมัก แช่เหนาะ ซึ่งเป็นชื่อเรียกสั้น ๆของนักการเมืองที่ทำงานอยู่ในรัฐบาลในเวลานั้น ผู้ฟังจะรู้สึกขบขันเพราะทราบว่า ทินวัฒน์ไม่ได้หมายความว่ามีคนแช่ต่าง ๆจริงตามที่พูด แต่ต้องการประชดประชันการทำงานของบุคคลดังกล่าวมากกว่า นอกจากนี้ ทินวัฒน์ยังใช้คำว่า แช่ตัน และแช่ ๒๘ ตัน เพื่อกล่าวประชดประชันนักการเมืองคนหนึ่งที่มีนโยบายการเพิ่มน้ำหนักบรรทุกจาก ๒๑ ตัน เป็น ๒๘ ตัน แต่นโยบายดังกล่าวไม่เป็นที่ยอมรับ และเป็นข่าวโด่งดังไปทั่วประเทศในช่วงเวลานั้น

(๕๑) "ชีวิตคนไทย ปี ๒๐๐๐"

ก็ฝากไว้ว่าจะทำอะไรก็ ก็ต้องทำตอนนี้แล้วนะครับ จะไม่ทำอะไรเลย จราจรก็คงจะเป็นแบบนี้ อีกหน่อยไปไหนไม่ได้จริงๆ ปี ๒๐๐๐ ต้องทำงานในบ้านอย่างเดียวเลย ใช้อินเทอเน็ต สั่งงานคอมพิวเตอร์ ชัวร์ปึกทำอะไรไม่ได้ นะฮะ ไปนิดนึงก็หมดเวลาไปแล้ว เป็นวันแล้ว จะไปเผาศพวัดธาตุทอง ๕ โมงเย็นเนี่ย ต้องออก ๘ โมงเช้า (ฮา) ถ้าคุณไปสายกว่านั้น ๑ ชั่วโมง คุณต้องไปเก็บกระดูก หรือไม่ก็ไปช่วยเค้าลอยอังคาร จะไปแต่งงานซักทุ่มนึง ก็ต้องออกประมาณ ๑๐ โมง ถ้าคุณไปช้า เค้าท้องแล้ว นะฮะ (ฮา) จะเอาลูกไปเข้าอนุบาล ขับรถไปนะฮะ เด็กนักเรียนอนุบาล พอไปถึงโรงเรียนครูเค้าบอกเข้าเกณฑ์พอดี เข้า ป.๑ เลยก็แล้วกันพี่ (ฮา) เพราะเด็กมันแก่แล้ว กว่าจะถึงโรงเรียน ไม่ไหว ...

ในตัวอย่างนี้ ทินวัฒน์พูดถึงสิ่งที่เป็นไปไม่ได้เพื่อประชดประชันระบบการจราจรในกรุงเทพฯ ซึ่งนับวันปัญหาจราจรจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกที

(๕๒) "พลิกคุณค่าชีวิต"

ส่วนไอ้บ้านนั้นทั้งวันไม่มีคนอยู่เลย เฮ่อ! พ่อกลับมาก็ไม่เจอแม่ ลูก ๒ คน คนโตติดผงขาว คนเล็กเป็นตุ๊ด นะฮะ (ฮา) แม่ประชุมยังไม่เสร็จ บ้าน ๔ ล้านบาท ปลูกไว้ให้คนใช้อยู่ ๔ คน คนละล้านนะฮะ (ฮา) เจ้าของไม่ได้อยู่หรอก เทียบไม่ได้นะครับ คุณค่ามันต่างกัน เพราะนั้นงานทุกงานมีคุณค่า

จากตัวอย่าง ทินวัฒน์ทราบดีว่า เจ้าของบ้านไม่ได้ปลูกบ้านราคาแพงไว้ให้คนใช้อยู่ แต่ทินวัฒน์ตั้งใจจะพูดให้เกินจริงเพื่อประชดประชันพ่อแม่ที่เอาแต่ทำงาน ไม่มีเวลากลับมาดูแลลูก จึงทำให้ลูกเป็นเด็กที่มีปัญหา

(๕๓) "ชีวิตคนไทยปี ๒๐๐๐"

ผมคิดว่านะ พ่อแม่ลูก นายลูกน้อง มันจะมีปฏิสัมพันธ์กัน มันจะถ่ายทอดถึงกัน ทำงานกะใครเนี่ย เราต้องทำกะคนที่ฉลาดกว่า แล้วก็จะ เราก็จะฉลาดตามเค้าไป ถ้าทำงานกะคนโง่ เราก็โง่ด้วย คือนายเป็นไง ลูกน้องเป็นงั้น พูดบ่อย นายฉลาด ลูกน้องฉลาด นายโง่ ลูกน้องโง่ ถ้านายโง่ลูกน้องฉลาด ลูกน้องอนาคตสั้นฮะ ต้องไปฉลาดที่อื่น ที่นี่ต้องโง่ไว้ โง่มากๆจะน่ารักกว่า (ฮา) นะฮะ

ในตัวอย่างข้างต้น ทินวัฒน์ไม่ได้ต้องการจะแนะนำให้ลูกน้องทำตัวให้โง่อย่างนั้นจริงๆ แต่ต้องการประชดประชันเจ้านายที่เห็นลูกน้องฉลาดกว่าตัวเองไม่ได้นั่นเอง

(๕๔) "ชีวิตคนไทยปี ๒๐๐๐"

> กำหนดวันคู่วันคี่ดิ มีคนบอกอ๊ยง่ายที่สุดเลย ปอกกล้วยเข้าปากง่าย กว่า กำหนดวันคู่วันคี่ ถ้าลงเลขคี่ วันนี้วันที่ ๒๐ ใช่มั้ย คนที่เลขคู่เนี่ยวิ่งได้ แต่พรุ่งนี้เลขคี่ก็ออกมา สลับกันไป รถจะหายไปครึ่งนึงทันที ง่าย ๆ หญ้าปากคอก อย่าไปทำเลย มันจะชะงักอยู่ซัก ๒ เดือน พอเดือนที่ ๓ รถคันใหม่ก็โผล่มา แล้วครับเพื่อจะมีเลข ๒ เลข ทั้งคู่ทั้งคี่ ดีไม่ดีก็ไปซื้อทะเบียนมาอีกอันไว้ตอก ตอกทุกวันน่ะฮะ เปลี่ยนป้ายทุกวัน คู่วันนึง คี่วันนึง ก็วิ่งทุกวันเหมือนเก่า โห้ อย่าเล่นเรื่องนี้กับคนไทยน่ะ เรื่องแบบนี้ฉลาดที่สุด (ฮา) ฉลาดที่สุด ไอ้เรื่องพลิกแพลงที่จะเอาประโยชน์เนี่ยนะฮะ ไม่มีใครเก่งเท่าคนไทยล่ะ ผมเชื่อ ผมพนันได้เลย

"เรื่องแบบนี้ฉลาดที่สุด" ไม่ได้เป็นคำชมอย่างจริงใจ แต่ทินวัฒน์ต้องการประชดประชันคนไทยที่เจ้าเล่ห์ รู้จักพลิกแพลงให้ตัวเองได้ประโยชน์มากที่สุด และผู้ฟังก็ทราบดีว่าทินวัฒน์ไม่ได้หมายความตามรูป

๕.๒.๑๐ การเล่นสัมผัสอักษร

การเล่นสัมผัสอักษร คือ การนำคำที่มีเสียงพยัญชนะต้นเดียวกัน หรือพยัญชนะต้นเกิดจากฐานเดียวกัน หรือใช้พยัญชนะที่มีเสียงคู่กัน หรือที่เรียกว่า "อักษรคู่" มาใช้ด้วยกัน ดังตัวอย่าง

(๕๕) "วิถีชีวิต"

> ...และข้อสุดท้าย คือ เรื่อง ไอ้ ไอ้เรื่องคนดีเนี่ย คนไม่ค่อยสนับสนุน นี่ก็แปลกเหมือนกันนะฮะ เราสนับสนุนคนที่ไม่เข้าท่า คนดีจะถูกดึงลงมา นะ สังคมตะวันตกเนี่ย ดีเด่นดังโด่ง เพราะถูกดันโดยคนระดับเดียวกัน ของไทยนี่ ดีเด่นดังดับ เพราะถูกดึงโดยระดับเดียวกัน (ฮา) พอมันดึงขึ้นมา ซัดชะหมั่นไส้ ลดลงมา กดลงมา ให้มันดับ ให้มันเท่า ๆ เรา ไม่อยากให้ขึ้นไปสูงกว่านี้ เป็นอุปสรรคมากนะครับในการทำงาน

ทินวัฒน์เล่นคำที่มีเสียงพยัญชนะต้น /ด/ หลายคำ แต่ที่น่าสังเกตคือ ทินวัฒน์มีความสามารถในการเลือกคำที่มีเสียงเดียวกัน แต่มีความหมายตรงกันข้าม ในที่นี้ ได้แก่ ดังโด่ง-ดังดับ และ ถูกดึง-ถูกดัน เสียงของคำหลายคำที่สัมผัสกันนี้สามารถทำให้ผู้ฟังรู้สึกขบขัน เพราะปกติคนจะไม่พูดคำที่มีเสียงสัมผัสกันอักษรต่อเนื่องกันหลายคำในประโยค และความหมายของคำเหล่านี้ยังสามารถเสียดสีคนไทยที่มีลักษณะดังกล่าวได้อีกด้วย

(๕๖) “เศรษฐกิจพอเพียง เลี้ยงชีวิตยั่งยืน”

มีศาสตราจารย์นายแพทย์เทพ หิมะทองคำประธานกรรมการโรงแรมเทพธารินทร์ อาจารย์หมอเทพอยู่มั้ยครับ ไปต่างประเทศแล้วนะครับ อาจารย์นิมิตร อาจารย์นิมิตร หมดราคี มามั้ย นิมิตร หมดราคี แต่ยังมีราคะ อยู่มั้ย (ฮา)

ทินวัฒน์เล่นคำที่มีเสียงพยัญชนะต้นสัมผัสกัน คือ /ม/ /ร/ และ /ค/ โดยคำที่นำมาเล่นมีความหมายขัดแย้งกัน คือคำว่า หมดราคี ที่หมายถึง คนที่สะอาดบริสุทธิ์ ไร้มลทิน และคำว่า มีราคะ ที่หมายถึง หมกมุ่นในกามารมณ์ การเล่นคำที่มีเสียงสัมผัสกันเช่นนี้ นอกจากจะเป็นการล้อเลียนคนฟังที่มีนามสกุลดังกล่าวแล้ว ความหมายที่ขัดแย้งกันยังพลิกความคาดหมายของคนฟัง ที่ไม่คาดคิดว่าทินวัฒน์จะพลิกเรื่องดีให้กลายเป็นไม่ดีได้ทันทีเช่นนี้

จากการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อความขบขันในองค์ประกอบปริจเฉททอล์คโชว์ของทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์ สรุปได้ว่า ทินวัฒน์ใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกขบขันรวมทั้งสิ้น ๑๐ วิธี คือ การใช้คำสื่อความหมายเกี่ยวกับเรื่องเพศ การใช้คำผิดปริบท การใช้คำย่อและอักษรย่อ การสร้างคำใหม่โดยอาศัยแนวเทียบ การเล่นคำ การเล่นสำนวน การเล่นความหมาย การใช้ความเปรียบที่ให้ภาพขบขัน และความเปรียบที่เกินจริง การใช้ถ้อยคำแฝงนัย และการเล่นสัมผัสอักษร ผู้วิจัยพบว่า กลวิธีที่ใช้มาก ๓ อันดับแรก คือ การใช้คำสื่อความหมายเกี่ยวกับเรื่องเพศ การเล่นความหมาย และการใช้ถ้อยคำแฝงนัย กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อความขบขันดังกล่าวนี้ล้วนแสดงให้เห็นว่า ทินวัฒน์เป็นผู้ที่สามารถใช้ภาษาได้อย่างมีศิลปะ นอกจากสร้างความขบขันแล้ว ยังเป็นการพูดเรื่องยากให้กลายเป็นเรื่องง่ายและจดจำได้แม่นขึ้นด้วย